TRST, sobota
20. junija 1959
Leto XV. - Št. 146 (4300)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROCNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Odloženo do 13. julija delo v Ženevi na zahtevo zahodnih zunanjih ministrov

Danes bo zadnja plenarna seja, nakar bodo ministri odpotovali Zahodni ministri so zavrnili nove predloge Gromika - Sovjetski predstavnik je poudaril, da je bilo dosedanje delo konference pozitivno

ŽENEVA, 19. — Štirje zunanji ministri so imeli danes dve tajni seji pri Gromiku. Na prvi seji je Gromiko predložil nove sovjetske predloge in izjavil, da so zahodni predlogi nesprejemljivi. Na drugi seji so se ministri sporazumeli, da se delo konference odloži do 13. julija. Jutri zjutraj ob 11. uri bo plenarna seja.

Predstavnik ameriške delegacije je izjavil, da ne bo nobenega sestanka najvišjih pred nadaljevanjem konference zunanjih ministrov.

Na podlagi sporazuma štirih zunanjih ministrov ne bo na jutrišnji plenarni seji govorov. Zato bo seja zelo kratka in na njej bodo samo uradno odobrili sklep o odložitvi dela konference.

Predstavnik ameriške delegacije je izjavil, da bo Herter odpotoval iz Ženeve jutri popoldne, tako da bo prispel v Washington v nedeljo. Pred odhodom pa bo sovjetski zunanji minister Gromiko njegov gost na kosilu.

Prva seja je trajala samo pol ure in na njej je Gromiko sporočil odgovor na zahodne predloge ter nove sovjetske predloge. Seja je bila na zahtevo zahodnih ministrov prekinjena, da so se lahko posvetovali, in se je nato nadaljevala po 17. uri.

Na prvi popoldanski seji je Gromiko sprejel na znanje, da se je stališče zahodnih držav in SZ med konferenco zbližalo o številnih vprašanjih. Med drugim o zmanjšanju števila oboroženih sil v zahodnem Berlinu, o prepovedi atomskega orožja, o preprečevanju prevratnega delovanja in o ustanovitvi vsenemškega odbora.

Predlogi, ki jih je sporočil Gromiko, vsebujejo: 1. Okupacijski statut v Berlinu bo ostal v veljavi za 18 mesecev s pogojem, da se vnesejo nekatere spremembe v sedanji položaj na naslednjih področjih: A) Zahodne države bodo znižale število svojega vojaštva in svojo oborožitev v zahodnem Berlinu do simbolične višine 3000 mož. B) Sleherna sovražna propaganda proti nemški demokratični republiki in proti drugim socialističnim državam z ozemlja zahodnega Berlina se bo prenehala. C) Organizacije, ki vršijo vohunsko in prevratno delovanje v zahodnem Berlinu proti nemški demokratični republiki, SZ in drugim socialističnim državam, se likvidirajo. D) Zahodne države se obvezujejo, da ne bodo postavile atomskih naprav in raketnih izstrelišč v zahodnem Berlinu.

2. V času osemnajstih mesecev bo vsenemški paritetni odbor razvijal stike med obema Nemčijama in bo pripravil ponovno združitev Nemčije ter mirovno pogodbo.

3. Ohranitev komunikacij med zahodnim Berlinom in zunanjim svetom bodo jamčile štiri velesile in vlada nemške demokratične republike za omenjeno dobo.

4. Ustanovil se bo štiristranski nadzorstveni odbor, ki bo imel nalogo skrbeti, da zahodni Berlin ne bo kršil te konvencije, in da zagotovi izvajanje sporazuma, ne da bi se oškodovale suverene pravice nemške demokratične republike.

5. V primeru, da v osemnajstih mesecih ne bi vsenemška komisija uspela rešiti vprašanja združitve, bodo države udeleženke te konference lahko obnovile proučevanje zahodnoberlinskega vprašanja.

V smislu teh predlogov je vzhodnonemški zunanji minister Lothar Bolz poslal pismo zahodnonemškemu zunanjemu ministru von Brentanu. Bolz predlaga tudi sklenitev nenapadalne pogodbe med obema Nemčijama. Zadevni načrt ima osem točk.

Pismo poudarja, da je namen tega pismo «preprečiti nevarnost bratske vojne na nemškem ozemlju» in spopad med vojaškimi koalicijami, katerima sedaj pripadata obe nemški državi, zmanjšati mednarodno napetost, omogočiti podpis mirovne pogodbe in pripraviti združitev Nemčije.

Na drugi seji je Herter prebral naslednjo izjavo:

«Zunanji ministri ZDA, Velike Britanije in Francije so proučili izjavo, ki jo je podal danes popoldne gospod A. Gromiko. Očitno je, da je bila ta izjava podana na način, da bo istočasna z govorom Hruščeva, v katerem se zahodni predlogi od 16. junija označujejo za nesprejemljive in brez vsake podlage. Gromikova izjava se v svojem bistvu ne razlikuje od sovjetskih predlogov od 9. junija, glede katerih so zahodni ministri jasno sporočili svoje stališče na sestankih 10. in 12. junija. Čeprav zadnja sovjetska izjava razteguje od enega na poldrugo leto predlagani rok, pridržuje Sovjetski zvezi svobodo enostranske akcije po poteku tega roka».

«Očitno je, da hoče Sovjetska zveza prisiliti zahodne države — s podpisom takega sporazuma — da priznajo likvidacijo svojih pravic v Berlinu in da opustijo svojo odgovornost, kar se tiče ohranitve svobode za prebivalstvo zahodnega Berlina. Res je, da sovjetska izjava predvideva, da bi štiri države lahko obnovile proučevanje berlinskega vprašanja v času poldrugega leta in po poteku tega časa. Toda če ne bi v tem času prišlo do nobenega sporazuma, bi po poteku te dobe zahodne države začele pogajanja brez nobene pravice glede Berlina ali dostopov v mesto».

«Ob upoštevanju teh temeljnih ugovorov so zunanji ministri ZDA, Velike Britanije in Francije prišli do zaključka, da zadnja sovjetska izjava ne prinaša nobene spremembe k prejšnjemu stališču Sovjetske zveze. V takih okoliščinah so mnenja, da bi bilo pametno odložiti konferenco za nekaj časa, in predlagajo, naj se prihodnji sestanek določi za 13. julija».

«V tem času bi sovjetska vlada imela možnost nadaljevati proučevanje zahodnih predlogov. Zahodne vlade bodo s svoje strani proučile položaj in še posebno upoštevale današnji govor Hruščeva ter njegov vpliv na prihodnji potek pogajanj».

Sovjetski predstavnik Harlamov je nocoj izrekel optimizem in je na tiskovni konferenci med drugim izjavil: «Kljub temu, da so se pojavila nekatera nasprotja in težave, je sovjetska delegacija mnenja, da ima dosedanje delo konference pozitiven pomen. Sovjetska delegacija vidi ta pozitiven pomen v dejstvu, da je izmenjava misli omogočila boljše razumevanje stališč nasprotne strani, bližje ocenitve stopnje nasprotij in iskanje vskladitve posameznih stališč. Na podlagi izmenjave pogledov na tej konferenci in ob upoštevanju mnenja zahodnih držav je sovjetska vlada mnenja, da je povsem mogoče najti sprejemljivo podlago za sporazum o berlinskem vprašanju in o vsenemški komisiji za pripravo mirovne pogodbe».

Harlamov je zatem kritiziral Zahod, ker je zavrnil današnji predlog Gromika. «Po našem mnenju, je izjavil Harlamov, nudijo ti predlogi dobro podlago za rešitev teh vprašanj, in sovjetska delegacija obžaluje, da so zahodne države zavzele negativno stališče do naših predlogov. Menimo, da njihove pripombe o razdobju za začasen sporazum o zahodnem Berlinu in o vsenemški komisiji temeljijo na nesporazumu».

Harlamov je izjavil, da je v začetku druge tajne seje Herter prebral izjavo treh zahodnih ministrov in Gromiko je odgovoril, da vprašanje roka ni za Sovjetsko zvezo glavno in tudi ne načelno. Rok 18 mesecev je bil postavljen kot kompromis med prvotnim sovjetskim predlogom (eno leto) in zahodnim predlogom (2 leti in pol) za delovanje vsenemške komisije.

Herter je na to odgovoril, da po poteku 18 mesecev ne bi imele zahodne države v zahodnem Berlinu nobene pravice več. Gromiko pa je odgovoril, da on sploh ni omenil vprašanje pravic zahodnih držav. Seja se je nato končala z zahodnim predlogom za odložitev konference. Gromiko je sicer želel, da bi se razgovori nadaljevali na podlagi novega sovjetskega predloga, in je izjavil: «Po našem mnenju bi bilo bolje nadaljevati razgovore in doseči sporazum, ki bi bil sprejemljiv za vse prizadete, ne da bi prekinili delo konference. Toda če zahodni zunanji ministri nočejo nadaljevati razgovorov, nima sovjetska delegacija druge izbire, nego da sprejme ta predlog zahodnih držav».

Na vprašanje časnikarjev je Harlamov odgovoril, da prekinitev konference ni neuspeh in da Sovjetska zveza še vedno upa, da bo konferenca zunanjih ministrov dosegla pozitivne rezultate.

Izključil je zatem možnost enostranske sovjetske akcije v Berlinu pred nadaljevanjem dela konference 13. julija. Izjavil je: «Prišli smo v Ženevo z resnimi nameni in tako vprašanje nakazuje povsem drugačne perspektive».

Harlamov je še izjavil, da so bili vsi dosedanji sovjetski predlogi predloženi po posvetovanju z vzhodnonemško vlado. Ni pa hotel potrditi dneva 13. julija za nadaljevanja dela konference. Poudaril je, da bo sklep sprejet na jutrišnji plenarni seji.

Selwyn Lloyd in ostali člani britanske delegacije bodo odpotovali iz Ženeve jutri zvečer. Tudi De Murville se misli vrniti v Pariz v nedeljo zjutraj. Gromiko in von Brentano bosta odpotovala iz Ženeve v nedeljo. Von Brentano bo imel jutri tiskovno konferenco

Predstavnik Foreign Officea je danes izjavil, da «ne more izključiti možnosti zahodnega sestanka najvišjih». Dodal pa je, da je tak sestanek za sedaj enostavna domneva. Predstavnik je to izjavil na tiskovni konferenci v zvezi s pisanjem angleškega tiska, da se bodo predsedniki vlad Velike Britanije, Francije in ZDA sestali v primeru, da bi se konferenca zunanjih ministrov v Ženevi končala z neuspehom. Predstavnik je dalje izjavil, da niso bili pripravljeni in tudi ne predloženi načrti za tak sestanek.

Erhard zahteva pojasnila od Adenauerja

Gerstenmaier je določil, naj bodo volitve predsednika republike v Berlinu

BONN, 19. — Odnosi med Adenauerjem in podkanclerjem Erhardom so v novi krizi in to zaradi Adenauerjevega intervjuja v «New York Timesu» v katerem je kancler izjavil, da večina v stranki ni nikoli podpirala imenovanja Erharda za novega kanclerja, in da Erhard nima dovolj političnih izkušenj.

Erhard je v parlamentarni skupini stranke izjavil: «Poudariti moram, da morebitno zanikanje ničemur ne služi. Jasno je, da je namen metode, ki jo je kancler izbral nasproti meni, uničiti moj ugled. Toda gre tudi za ugled naše parlamentarne skupine in vas, ki ste člani skupine. Od vas se sedaj zahteva, da dokažete ne svojo zvestobo kanclerju, pač pa da pokažete zdrav čut odgovornosti pred nemškim ljudstvom. Jaz lahko še dalje delam, samo če bom zavarovan pred novimi ponižanji in če bom lahko vršil svoje običajno delo.»

Po dolgem razgovoru z voditeljem parlamentarne skupine Kronejem je Erhard izjavil časnikarjem, da zahteva od Adenauerja pojasnilo, ki bi ga moral dati njemu ali pa parlamentarni skupini. Medtem je tiskovni urad vlade objavil izjavo, ki trdi, da intervju, ki ga je objavil «New York Times», ni v skladu s tem, kar je Adenauer izjavil.

Uradni predstavnik Bundestaga je sporočil, da je predsednik Gerstenmaier sklenil, da se bo volilni kolegij, ki mora izvoliti novega predsednika Zahodne Nemčije, sestal 1. julija v Berlinu. Na današnji seji Bundestaga so bili prvotno zavrnili zahtevo opozicije, naj bi Bundestag sklenil že danes o določitvi Berlina za volitve predsednika, in sklenili, da bodo o tem odločali v torek 23. junija. O tem niso hoteli odločati, da ne bi negativno vplivali na ženevsko konferenco. Ker pa so zatem zunanji ministri v Ženevi prekinili svoje razgovore do 13. julija, je Gerstenmaier takoj določil, naj bodo volitve v Berlinu.

Proces proti benečanskim partizanom že tretjič preložen

FLORENCA, 19. — Včeraj je bila razprava pred florentinskim porotnim sodiščem proti benečanskim partizanom in antifašistom ponovno preložena, in sicer do 10. julija t. l.

Kot smo že poročali, je bila doslej omenjena razprava že dvakrat preložena očitno v pričakovanju objave zakonskega odloka o amnestiji, katerega predlog je prav v teh dneh prispel iz senata ponovno pred poslansko zbornico oziroma pred njeno pravosodno komisijo, ki bo predlog obravnavala verjetno že prihodnji ponedeljek ter ga nato poslala pred plenum zbornice.

Tudi Indijci demonstrirajo v Durbanu

DURBAN, 19. — Uradno javljajo, da so bili med neredi v Durbanu štirje mrtvi in 24 ranjenih. Davi je predstavnik visokega komisarja za Južno Afriko izjavil, da je bilo preteklo noč v Durbanu mirno.

Zvečer se je zvedelo, da so bile danes nove demonstracije, katerih se je udeležilo tudi večje število Indijcev. Policija je demonstrante razgnala.

Hruščev je ponovil, da SZ ne bo privolila v podaljšanje okupacije zahodnega Berlina

Poudaril je pozitivnost dosedanjih rezultatov v Ženevi in ponovil dosedanje stališče SZ o mirovni pogodbi z Nemčijo - Podpisana izjava o razgovorih z vzhodnonemško delegacijo

MOSKVA, 19. — Danes so v Moskvi podpisali skupno izjavo sovjetske in vzhodnonemške delegacije. Izjavo so podpisali Hruščev, Ulbricht in Grotewohl. Izjava bo objavljena jutri.

Na sestanku, ki je bil pred tem v Kremlju, in katerega so se udeležili člani vzhodnonemške delegacije, je Hruščev govoril o sedanjih ženevskih pogajanjih in izjavil, da so zahodni predlogi povsem brez podlage in nesprejemljivi ter da bi najboljša rešitev za berlinsko vprašanje bila sklenitev mirovne pogodbe z vsenemško vlado ali pa z odborom, ki bi predstavljal obe Nemčiji.

Hruščev je izjavil, da je sovjetska vlada sporočila v Ženevi svoje predloge in da so zahodni ministri predlagali ustanovitev vsenemškega odbora iz predstavnikov obeh Nemčij. «Priznali so torej obstoj dveh nemških držav», je nadaljeval Hruščev, in dodal: «Toda zahodne države predlagajo sorazmerno predstavništvo v odboru z odnosom glasov 25 proti 10. Zahodne države hočejo torej postaviti nemško demokratično republiko v podrejen in neenakopraven položaj do Zahodne Nemčije. Ta predlog je seveda povsem brez podlage in nesprejemljiv.»

Hruščev je dalje izjavil, da ne more biti nemške združitve brez sporazuma med obema nemškima državama. Ponovil je sovjetske predloge od 10. junija in pozval zahodne države, naj priznajo obstoj dveh nemških držav. Ponovil je, da bo SZ podpisala ločeno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo, če zahodne države odklonijo podpis take pogodbe.

Hruščev je nato izjavil, da bi morebitni podpis ločene mirovne pogodbe z Vzhodno Nemčijo pomenil konec vseh ostankov okupacijskega režima na njenem ozemlju. «Dežela bo prevzela vse suverene pravice,» je dodal. «Če bi druge države skušale s silo obnoviti okupacijski režim, bo Sovjetska zveza z vsemi sredstvi podprla nemško demokratično republiko kot zvesto zaveznico na podlagi varšavskega pakta in bo branila njeno ozemeljsko nedotakljivost.»

Hruščev je zanikal, da hoče nastopati kot «separatist» s podpisom mirovne pogodbe z Vzhodno Nemčijo. Prav tako je zavrnil trditve, da bi podpis ločenega sporazuma z Vzhodno Nemčijo pomenil kršitev sprejetih obveznosti, ter je omenil primer mirovne pogodbe z Japonsko, ki so jo ločeno sklenile zahodne države.

«Če ne bodo v Ženevi doseženi rezultati, bo potreba konference najvišjih postala še večja, ker bo nastalo toliko važnih vprašanj, da bi jih samo sestanek na najvišji ravni lahko rešil,» je dodal Hruščev.

«Vprašanje določitve točnega razdobja za ohranitev okupacije v zahodnem Berlinu ni bistveno vprašanje: bistveno je preprečiti Adenauerju, da povzroča motnje, in da se doseže sporazum o splošnih načelih.» V zvezi z zahodnimi predlogi, ki določajo rok dveh let in pol, pa je Hruščev izjavil: «Mi nismo označili tega predloga za ultimat. Razpravljamo o vsem. Ocenjujemo to, kar je v dobro in kar je proti.» «SZ ne bo podpisala listine, ki bi pomenila nadaljevanje okupacijskega režima v zahodnem Berlinu, ker bi taka listina povzročala samo razočaranje nemškega ljudstva. Mogoče je, da za rešitev težav ne bo potreben samo en sestanek najvišjih, pač pa več. Prepričan sem, da se bo konferenca najvišjih sklicala, ker narodi ne morejo živeti v strahu pred katastrofo. Če je potrebno, sem pripravljen sestati se z voditelji drugih vlad, vsakikrat ko bo potrebno.

Zahodni predstavniki trdijo, da je treba konferenco prekiniti. Nekateri pravijo ,da mora konferenca prenehati, drugi pa da morajo delo nadaljevati strokovnjaki, ki bodo s svojimi govori dali vtis, da se delo nadaljuje. Vse to služi samo za prekrivanje dejstva, da zahodne države nočejo konferenc.

Za Berlin smo pripravljeni priti pred sodišče zgodovine. Nekateri zahodni krogi hočejo obdržati v tem mestu smodnišnico, da bi imeli v svojih rokah sredstvo za razgrevanje svetovne napetosti v vsakem trenutku.»

Zatem je Hruščev izrekel mnenje, da «kljub sedanjim nasprotjem v Ženevi so do sedaj doseženi rezultati pozitivni», in je dodal: «Če se bodo odstranile neuresničljive sanje, bo konferenca imela konkretne rezultate. Nekateri hočejo odložitev dela konference, da na en ali na drug način opravičijo neuspeh, za katerega bi padla odgovornost na zahodne države.»

Zatem je Hruščev ostro napadel Adenauerja in izjavil: «Kričanje o zatrjevanih grožnjah in pritisku prihaja od Adenauerja, ki je zgubil sleherno merilo zdrave pameti.» Dodal je, da se to lahko opazi v nedavnem intervjuju Adenauerja predsedniku UPI, v katerem je kancler «skušal predpisati zahodnim državam, kako bi morale urejevati svoje lastne zadeve». «V tem intervjuju, je nadaljeval Hruščev, je Adenauer trdil, da ne more odstopiti kot kancler zaradi Dullesove smrti. Toda če bi bil Adenauer analiziral Dullesovo politiko, bi videl njen neuspeh. Očitno je Adenauer mnenja, da Zahod ne bi mogel nič napraviti brez njegovega vodstva, in vse se zdi, da začenja bolehati za megalomanijo».

Hruščev je nadaljeval: «SZ je pripravila predloge o Berlinu in določila rok, da ne bi dovolila Adenauerju, da bi narekoval svoje pogoje in določal svoje roke.» Dodal je, da kancler hoče, da se sedanji nevarni položaj v Nemčiji nadaljuje za mnogo let. Toda SZ noče podaljšati tega položaja in samo zaradi tega je predlagala rok.

Zatem je Hruščev izjavil, da SZ ni pričakovala tako močne reakcije na svoje predloge z Zahoda, kjer so nekateri rekli, da pomenijo ti predlogi enake grožnje, kakršne je svoj čas izrekel Hitler

Hruščev je še dodal, da si na Zahodu nekateri delajo utvare, da bo po podpisu ločene mirovne pogodbe ostalo sedanje stanje nespremenjeno in da komunikacije z Berlinom ne bodo prejudicirane. «Toda kakšno podlago ima vse to, je dodal: Sleherno nadzorstvo nad komunikacijami bi izvrševalo osebje Vzhodne Nemčije, kot predstavništvo suverene države in ne kot trdi Zahod, kot predstavniki SZ.» Za Hruščevom je govoril Ulbricht.

Senat zavrnil imenovanje Straussa

WASHINGTON, 19. — Ameriški senat je zavrnil z 49 glasovi proti 46 imenovanje Lewisa Straussa za tajnika za trgovino. Glasovanje pomeni udarec za ugled predsednika Eisenhowerja, ki je kljub nasprotovanju nekaterih senatorjev vztrajal pri imenovanju Straussa, medtem ko ga je sam Strauss zaprosil, naj ne vztraja pri tem. Strauss bo moral sedaj zapustiti mesto tajnika za trgovino, ki ga je zavzemal od lanskega novembra.

Popoldne je Eisenhower sprejel Straussa in zatem je Bela hiša objavila izjavo, v kateri je rečeno: «To je žalosten dogodek, v katerem je bil poražen sam ameriški narod, ker se je odrekla pravica, da se poveri javna funkcija neoporečnemu in sposobnemu človeku, kakor je Lewis Strauss»

Dokončna ratifikacija vstopa MUIS v PSI

Odnosi v PSI so nespremenjeni tudi po zaključenem zasedanju CK

S 50 glasovi proti 30 je CK obsodil levico, ki je zapustila sejo - Senat je odobril proračun pravosodnega ministrstva - Pajetta kritizira zunanjo politiko vlade

(Od našega dopisnika)

RIM, 19. — Danes popoldne se je zaključilo zasedanje CK PSI. CK je zavrnil s 46 glasovi predloge obeh opozicijskih struj, katere je v imenu levice predložil Vecchietti, v imenu Bassove struje pa Avoglio. Obe struji zahtevata skrbno nadzorstvo nad dosedanjim delovanjem vseh tistih pristašev MUIS, ki se bodo hoteli vpisati v PSI, tako da znanim sodelavcem v demokristjanskih vladah ne bi priznali več pripadnosti stranki kot pa tistim, ki so ostali stranki zvesti. V predlogih opozicije se zahteva tudi, da smejo kooptirani člani MUIS v vodilne odbore PSI imeti samo posvetovalni glas.

Ko je CK z večino odklonil te zahteve, so pristaši levice iz protesta zapustili sejo, medtem ko so pristaši Bassove struje ostali v dvorani. Zaradi tega inicidenta je Nenni sklical vodstvo stranke; na tem sestanku je Nennijev namestnik De Martino predlagal, naj se skliče izredni kongres stranke, toda vodstvo je ta predlog zavrnilo, ker je bilo mnenja ,da bi se na ta način spor med strujami še povečal in predstavljal morda uvod v razkol. Namesto tega je vodstvo sklenilo, naj se predlaga centralnemu komiteju resolucija, v kateri se obžaluje zapustitev dvorane po levičarjih. S tem so se strinjali tudi pristaši Bassove struje in predlagali, naj se obžalovanju doda že poziv na enotnost stranke.

Po seji vodstva se je zasedanje CK nadaljevalo. Pristaši leve struje so se vrnili v dvorano in takoj pojasnili, da so zapustili dvorano zaradi tega, da bi tudi na ta način pokazali, da se ne strinjajo s tistimi, ki so glasovali za tak način spojitve MUIS s PSI, kakršnega vsebuje doseženi sporazum, ki je bil včeraj odobren s 46 glasovi proti 34, ker da je ta določba v nasprotju s statutom stranke. De Martino je pojasnil, da je treba ta del sporazuma o kooptaciji razumeti tako, da bodo o tem, ali naj imajo novi člani PSI posvetovalni glas ali ne, odločale posamezne federacije. Kljub temu pristaši levice niso bili zadovoljni s pojasnilom in ko je prišlo do končnega glasovanja, se je ponovil odnos sil, ki se je pokazal že pri glasovanju včeraj ponoči o resoluciji večine. Ko pa je prišlo do glasovanja resolucije, v kateri se obžaluje incident, ki ga je povzročila levica, je za resolucijo glasovalo 50 članov CK, t. j. poleg avtonomistov, tudi pristaši Bassove struje. Ko pa so glasovali o resoluciji, v kateri se predlaga sprememba člena 33 strankinega statuta, je bila ta resolucija odobrena soglasno.

Medtem je bilo objavljeno besedilo ponoči odobrene večinske resolucije. V njej je najprej rečeno, da se odobrava Nennijevo poročilo, poudarja se uspeh avtonomističnih demokratičnih sil v Dolini Aoste, uspeh ljudskih sil na pokrajinskih volitvah v Ravenni, kar pomeni protest volivcev proti bloku desnice in proti volilnemu večinskemu zakonu. Glede volitev na Siciliji je v resoluciji poudarjeno, da so se sicilijanski volivci uprli poskusu KD, ki je hotela ponovno prevzeti oblast s pomočjo desnice podobno kot se dogaja v vsedržavnem merilu v Rimu. Dalje je rečeno, da Sicilija zahteva politiko gospodarske obnove, moralizacijo in demokratizacijo političnega in pravnega življenja ter sprostitev produktivnih sil. To je danes naloga vseh resničnih avtonomističnih, demokratičnih in naprednih sil Sicilije, ki so se okrepile s krščanskimi socialci. O možnosti sestave deželne vlade je v resoluciji rečeno: «V tesni povezavi s prevzetimi obveznostmi stranke med volilno kampanjo, daje CK vodstvu stranke deželnemu odboru PSI na Siciliji in socialistični skupini deželne skupščine, mandat za pobudo za določitev in za sklenitev potrebnih sporazumov za sestavo deželne vlade, ki mora biti brez hipoteke desničarskih strank in ki mora zavreči sleherno rešitev čisto upravnega in apolitičnega tipa, imeti pa mora za podlago jasno obvezo kvalificiranih političnih sil na avtonomističnem, demokratičnem in socialnem področju.»

Glede spojitve MUIS s PSI poudarja resolucija, da je to značilen element politike alternative in dodaja, da je sklep pristašev MUIS, da vstopijo v PSI, posledica pravilne presoje političnih mednarodnih in notranjepolitičnih elementov, ki so jih prisilili, da so se ločili od socialdemokratov in v vrstah PSI prišli v vrste, ki se borijo za delo, svobodo in socializem. Resolucija se zaključuje z odobritvijo spojitve MUIS s PSI in s pozivom vsem delavcem, naj se uprejo zasužnjenju države po desničarjih. Resolucija končno poziva socialistično stranko, naj te borbe odločno podpre, ker konkretno odpirajo pot demokratične alternative.

Po zaključenem zasedanju CK PSI sta povedala svoje mnenje Zagari in Vigorelli v imenu vodstva MUIS. Zagari je dejal, da bo do kooptacije prišlo na pokrajinskih kongresih, namesto da bi do nje prišlo avtomatično. Poudaril je, da sklepi CK PSI predstavljajo v političnem pogledu važno in pozitivno dejstvo. Podobno izjavo je dal tudi Vigorelli.

V senatu so danes odobrili proračun ministrstva za pravosodje. Pred glasovanjem je govoril minister Gonella, ki je obrazložil načrt svojega ministrstva v petih točkah: 1. reforma zakonodaje zakonov, 2. nova sodna ureditev, 3. nov pravilnik za kaznilnice, 4. gradnja poslopij za sodišča in kaznilnice in 5. nov zakon za svobodne poklice.

Poslanci so nadaljevali z razpravo o proračunu zunanjega ministrstva, med katero je med drugim Giancarlo Pajetta ostro kritiziral vladno zunanjo politiko, južnotirolski poslanec Riz pa je izrazil željo, da bi zadnji italijansko-avstrijski razgovori pripeljali do razumne rešitve spora ob spoštovanju sporazuma De Gasperi - Gruber in ustave.

Uradno je bilo sporočeno, da bo prihodnja seja vlade v ponedeljek.

A. P.

Kongres ANPI

TURIN, 19. — V Turinu se je začel danes kongres Nacionalnega združenja italijanskih partizanov ANPI. Poleg več sto domačih delegatov so navzoči tudi predstavniki odporniškega gibanja iz številnih evropskih držav, med katerimi je tudi Jugoslavija. Po pozdravih senatorja Scottija, župana Peyrona in predsednika pokrajine Grossa, je govoril senator Ferruccio Parri o osvobodilni vojni, ki jo je primerjal z risorgimentom.

Popoldne je govoril poslanec Boldrini, ki je prebral poročilo glavnega odbora ANPI. Delo kongresa se bo jutri nadaljevalo.

Velika napetost v Argentini

BUENOS AIRES, 19. — Nocoj je bil v ministrstvu za vojno sestanek članov vrhovnega poveljstva prestolnice in poveljnikov za področje Buenos Airesa. Razpravljali so o napetem položaju, ki je nastal zaradi aretacije nekaterih častnikov. Notranji minister Vitolo je sinoči izjavil v poslanski zbornici: «Vlada ve, da se v sedanjem trenutku kuje zarota proti republiki». Minister za vojno je uvedel preiskavo, da ugotovi morebitno sodelovanje nekaterih častnikov pri tej zaroti.

Danes so v Buenos Airesu že krožile govorice o morebitnem odstopu predsednika Frondizija na zahtevo nekaterih vojaških voditeljev. Baje so vojaki protiletalske baze v Mar del Plata zahtevali rehabilitacijo dveh aretiranih generalov. Poleg tega so baje zahtevali, naj minister za vojno general Pacheco odstopi.

Pozno popoldne je privatni tajnik predsednika Frondizija izjavil, da je stanje «zelo resno». Po nocojšnji seji v ministrstvu za vojno pa so sporočili, da so visoki častniki potrdili zaupanje v vojnega ministra, ki je tudi vrhovni poveljnik oboroženih sil.

Strnjeno se nadaljuje velika stavka pomorščakov in bančnih nameščencev

Prekinjena pogajanja s kovinarji - Sindikalne organizacije bodo danes odločale o nadaljnji akciji

RIM, 19. — V zvezi s stavko pomorščakov so nekateri socialistični in komunistični poslanci postavili vprašanje ministroma za trgovinsko mornarico in za državne udeležbe, «da zvedo, kakšno akcijo sta izvedla ali nameravata izvesti pri ravnateljstvih družb PIN skupine Finmare zaradi nezakonitih ukrepov v zvezi s stavko pomorščakov».

Fašistični poslanec Anfuso pa je postavil vprašanje, s katerim v celoti podpira sedanjo nezakonito akcijo, ki jo nekatere plovne družbe izvajajo proti stavkajočim pomorščakom. Anfuso je namreč vprašal zunanjega ministra, «kakšni ukrepi so bili sprejeti ali se mislijo sprejeti zaradi stavke pomorščakov, ki je blokirala ladje z italijansko zastavo v tujih pristaniščih in ki je očitno škodila ugledu Italije in njene mornarice in še posebno gibanju in službi, ki sta povezana z emigracijo».

Koordinacijski odbor sindikalnih organizacij pomorščakov se je sestal v Genovi, da prouči položaj. Po seji so objavili naslednje poročilo: «Koordinacijski odbor izraža priznanje upravnemu in delavskemu osebju plovnih družb, ki je danes stopilo v službo. Odbor je zvedel za ustrahovanja in grožnje ravnateljstev družb in je sklenil, da bo bratsko in odločno prevzel obrambo osebja, ki je z izvajanjem neoporečne pravice branilo svoje koristi in izrazilo solidarnost s potujočimi tovariši.»

Danes je namreč stopilo v stavko upravno osebje plovnih družb v Genovi, in kakor javlja koordinacijski odbor, je v stavki sodelovalo okoli 90 odstotkov osebja.

Bančni uradniki stavkajo danes že peti dan. Sindikalne organizacije so javile, da se stavka v vsej Italiji strnjeno nadaljuje. Davi so stopili v stavko nameščenci v nekaterih krajih, kjer prejšnje dni niso še stavkali. Tudi v mestih, kjer je bila udeležba pri stavki že od začetka zelo visoka, so se nameščenci nekaterih bank danes pridružili stavkajočim, tako da je odstotek stavkajočih še narastel. Sindikalne organizacije potrjujejo, da se bo stavka nadaljevala, dokler ne bo dosežen zadovoljiv sporazum.

Kakor že javljeno, so nameščenci v bolnišnicah proglasili stavko od 24. t. m. dalje.

Sindikalne organizacije železničarjev pa so sklenile, da bodo za sedaj prekinile napovedano akcijo v pričakovanju nadaljnjega razvoja sedanjih pogajanj z železniško upravo.

V torek, 23. t. m. bo dveurna stavka nameščencev pri državnem monopolu, 1. julija pa bo 24-urna stavka delavcev v tovarnah testenin, v mlinih in rižarnah.

Razgovori, ki jih je podtajnik Storchi imel te dni z delegacijami delavcev in delodajalcev za obnovitev kolektivne pogodbe kovinarjev, so se danes končali s tem, da sta obe strani potrdili svoje stališče.

Sindikalni predstavniki so sprejeli na znanje sporočilo delodajalcev, zahvalili so se podtajniku Storchiju za njegovo posredovanje in so si pridržali pravico določiti svoje nadaljnje stališče. Tajništva sindikalnih organizacij kovinarjev članov CGIL, CISL in UIL se bodo sestala jutri zjutraj v Milanu, da se sporazumejo o nadaljnji sindikalni akciji.

Izjave predstavnika vlade FLRJ

Nespremenjeni odnosi FLRJ do Francije po obisku Abasa

Z napadi na FLRJ ni moč doseči področja miru na Balkanu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 19. — Na današnji tiskovni konferenci so inozemski novinarji skušali razčistiti vprašanje, ali je med obiskom predsednika začasne alžirske vlade Ferhata Abasa v Jugoslaviji jugoslovanska vlada priznala začasno alžirsko vlado in kaj je jugoslovanska vlada odgovorila na francoski protest in reagiranje v zvezi z obiskom Abasa in objavo skupnega sporočila o razgovorih. Zastopnik državnega tajništva Drago Kunc je izjavil, da se iz vseh objavljenih vesti in uradnega sporočila vidi, da med obiskom in po tem obisku ni prišlo do spremembe glede priznanja začasne alžirske vlade. Kunc je nadalje poudaril, da je jugoslovanska vlada pojasnila francoski vladi svoje stališče. «Kar pa se tiče, je dodal Kunc, Jugoslavije, nisem mnenja, da je prišlo do spremembe v politiki prijateljstva jugoslovanske vlade do Francije. Obisk Ferhata Abasa v Jugoslaviji je na liniji dobro znanega dosedanjega stališča Jugoslavije do alžirskega vprašanja. Lahko vam zagotovim, je poudaril Kunc, da naša politika tudi v tem vprašanju ostaja dosledna».

Na vprašanje dopisnika AFP, ali ne meni, da objava skupnega sporočila pomeni de jansko priznanje začasne vlade, je Kunc odgovoril: «Mislim, da sem na eni prejšnjih konferenc jasno povedal da objavljeno sporočilo predstavlja to, kar predstavlja. Tolmačenja pa prepuščam vam.»

Na vprašanje, kako komentira ravnanje zastopnika Quai d'Orsaya, ki se po tiskovni konferenci 10. junija v Parizu, na kateri se je obravnavalo tudi vprašanje odnosov med Jugoslavijo in Francijo, ni hotel razgovarjati z jugoslovanskimi novinarji, je Kunc odgovoril: «O takem nenavadnem ravnanju imamo mi svoje mnenje. Prepuščam drugim, da ocenjujejo umestnost in razumnost takega ravnanja.»

Na zanimanje novinarjev je Kunc priznal, da je po obisku Hruščeva v Albaniji gonja proti Jugoslaviji popustila. V zvezi z nedavno izjavo Enverja Hodže bratislavski «Pravdi», članka podpredsednika romunske vlade Borile in pisanja bolgarskega lista «Pirinsko delo» je Kunc izjavil, da take izjave in pisanje lahko samo kompromitirajo zadnje uradne izjave Albanije, Bolgarije in Romunije o potrebi ustanovitve področja miru na Balkanu. «Ta cilj, je poudaril Kunc, se vsekakor ne more doseči z napadi na državo, katere zunanja politika predstavlja dejanski prispevek v tej smeri.»

Kunc je nadalje obvestil novinarje, da je sudanska kulturna delegacija prispela v Jugoslavijo na razgovore o izmenjavi izkušenj o šolskem sistemu, o splošni izobrazbi mladine, o razširitvi stikov med kulturnimi ustanovami Jugoslavije in Sudana, o povečanju števila sudanskih študentov v Jugoslavii in o proučitvi možnosti zaposlitve jugoslovanskih univerzitetnih profesorjev in drugih strokovnjakov za delo v Sudanu ter o sklenitvi kulturne konvencije med Sudanom in Jugoslavijo.

B. B.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 26.8, najnižja 18.9, zračni tlak 1017.6 pada, veter 10 km severozahodnik, vlaga 69 odst., nebo 1/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 22.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 20. junija Nenad
Sonce vzide ob 4.15 in zatone ob 19.58. Dolžina dneva 15.43. Luna vzide ob 19.23 in zatone ob 4.05.
Jutri, NEDELJA, 21. junija Alojz

Seja tržaškega občinskega sveta

Filobusna proga v S. Sergio Povečanje zbiralnika na Greti

Občina sprejela v seznam svojih cest pot pod Dolenjo vasjo — Odgovor dr. Deklevi glede bolniškega zavarovanja kmetov

Na svoji včerajšnji seji je tržaški občinski svet pretežno razpravljal o upravnih zadevah in odobril vrsto sklepov. Prvi je prišel na vrsto sklep, s katerim bo občina sprejela vzdrževanje nove poti pod Dolenjo vasjo po Monkolanih. Za to cesto je bilo že odobrenih v finančnem letu 1957-1958 15 milijonov 682.000 lir izdatkov in bi morala opraviti dela SELAD. Toda pogoj je bil, da mora občina odobriti sklep, da sprejme novo pot v seznam občinskih cest, ki jih seveda tudi vzdržuje. Cesta je važna zlasti za razvoj kmetijstva.

Drug važen sklep se je tikal načrta za gradnjo trolejbusnih naprav za podaljšanje proge do naselja San Sergio, za kar bodo potrošili 18 milijonov lir. Seveda bi bilo prav, da bi podaljšali progo do Boljunca. V zvezi s tem je odbornik Visintin dejal, da se tudi to predvideva, toda ne za bližnjo prihodnost. Razširitev trolejbusne proge do San Sergia spada med obsežna dela občine, ki mora poskrbeti tudi za napeljavo vode, plina in elektrike ter za kanalizacijo. Ta dela opravljajo s posojilom 650 milijonov lir, ki so ga najeli po ugodni obrestni meri pri ustanovi za industrijsko pristanišče. Za napeljavo vode, plina in elektrike ter za kanalizacijo v samem industrijskem pristanišču so že porabili 200 milijonov lir, za sedanja dela v naselju San Sergio pojde 400 milijonov, z ostalimi 50 milijoni pa bodo dopolnili gradnjo naprav, ki služijo za razne druge javne storitve. V to vsoto spada tudi izdatek 18 milijonov lir, ki so ga odobrili za trolejbusno progo. Občina pa bo najela še 400 milijonov lir posojila, tako da bo njen skupni dolg znašal 1.050.000.000 lir.

Na vrsto je prišel tudi sklep o povečanju vodnega zbiralnika na Greti, in sicer od sedanje zmogljivosti 3000 kub. metrov na 10.000 kub metrov. V ta namen bodo izdali 86 milijonov lir, in sicer v proračunu Acegata. To delo spada v načrt povečanja zalog pitne vode v najbolj kritičnih poletnih mesecih. Sedaj deluje 18 zbiralnikov s skupno zalogo 40.000 kub. metrov vode, to zalogo pa nameravajo podvojiti. Zato bodo zgradili tudi nov zbiralnik na hribu «Castiglione» ter razširili zbiralnik pri Magdaleni in Sv. Vidu. V prvi fazi bodo torej povečali zmogljivost zbiralnikov, v drugi pa zradili nov vodovod, ki bo dobavljal vodo iz Furlanije. Za to pa še niso na razpolago krediti.

Drugi sklepi so se nanašali na hranarine, ki jih mora občina plačati bolnišnicam za revne občane, na nakup goriva za občinski avtopark, na povišanje najemnine, ki jo plačuje občini ESSO Standard za neko zemljišče itd.

V začetku seje je župan prebral lepak, s katerim pozdravlja občina enajsti tržaški velesejem, ki pomeni zaupanje v gospodarski razvoj Trsta in ki služi za gospodarsko povezovanje z drugimi državami. Nato so prišla na vrsto vprašanja svetovalcev z odgovori odbornikov ter odgovori na vprašanja, ki so jih svetovalci postavili na prejšnjih sejah. Tako je odbornik Gasparo šele sedaj odgovoril s precejšnjo zamudo na vprašanje tov. dr. Jožeta Dekleve glede raztegnitve zakona o bolniškem zavarovanju kmetov na naše ozemlje. V svojem vprašanju je dr. Dekleva pozval župana, naj posreduje pri dr. Palamari, da se omenjeni zakon končno uveljavi tudi pri nas. No, sedaj je Gasparo povedal, da je dr. Palamara raztegnil ta zakon z nekaterimi spremembami tudi na Trst, o čemer je javnost že dolgo časa obveščena. Gasparo je tudi dejal, da niso zakona prej raztegnili na Trst, češ da je tu zelo malo kmetov. Zato bodo tudi ustanovili pri nas edino pokrajinsko blagajno, ki bo veljala za vseh šest občin.

Kar se tiče «zebrastih» prehodov čez ulice, ki so zbledeli in kjer ne dajejo vozači prednosti pešcem, je odbornik Cumbat na neko vprašanje odgovoril, da bodo morali vozači po 1. julija obvezno dajati prednost pešcem pri teh prehodih. Zato pa bodo število teh prehodov zmanjšali, da se ne bodo morali avtomobilisti vsak trenutek ustavljati. Upravna policija proučuje sedaj vso stvar in ko bodo dokončno določili število prehodov, jih bodo tudi ponovno prepleskali.

Odbornik Visintin je odgovoril na vprašanje svetovalca Babila v zvezi z načrti za gradnjo žičnice od Čedaza na Vejno, kjer je stal nekoč razgledni stolp («vedetta d'Italia»). Visintin je dejal, da je Acegat odklonil gradnjo tudi zato, ker meni, da bi bila žičnica pasivna, če je ne bi povezali z drugo gospodarsko dejavnostjo, kot je gradnja hotela in podobno, s čimer pa se mestno podjetje ne more ukvarjati. Svoj čas je CAI (Italijanski planinski klub), ki je lastnik zemljišča na Vejni, predlagal nekemu zasebniku, da bi zgradil žičnico, toda stvar je zaspala. Sedaj pa je predložil prošnjo za gradnjo žičnice neki drug zasebnik.

Svetovalec Calabria pa je med drugim vprašal župana, kako je z njegovo obljubljeno intervencijo glede stavke pomorščakov in bančnih uradnikov ter pri Tržaški posojilnici, na kar je župan odgovoril, da je interveniral, da pa še ni prejel odgovora.

—«»—

Prireditev ZDŽ za učence

V nedeljo ob 10.30 priredi Zveza demokratičnih žena skupno s kulturnim krožkom «Rinaldi» v Ul. Madonnina konec šolskega leta. Na sporedu je nastop mladih pevcev, balet in mali «musichiere». Vsem otrokom bodo darovali skodelo čokolade s piškoti, razen tega se bodo udeležili brezplačnega srečolova. Vabljeni otroci in starši.

Volitve v podjetju Orion

Včeraj so bile volitve v podjetju ORION. Kandidati na delavski listi CGIL so dobili 136 glasov, kandidati Delavske zbornice pa 99 glasov. Delavska zbornica je poleg tega še dobila 27 glasov uradnikov. Mesta v notranji komisiji bodo razdeljena, kot so bila do sedaj, ker je tako število glasov kot tudi odstotek za vsako organizacijo ostal neizpremenjen.

—«»—

Nezadovoljstvo upokojencev INPS

Pokrajinsko tajništvo upokojencev je sinoči objavilo resolucijo, ki so jo sestavili na osnovi pooblastila nedeljske skupščine upokojencev. V resoluciji poudarjajo nujnost, da vlada takoj sprejme zahteve po izboljšanju pokojnin. Odločno protestirajo, ker lokalni sedež zavlačuje likvidacijo pokojnin in morajo upokojenci čakati dolge mesece, da prejmejo, kar jim pripada. Zato pozivajo oblasti, da urede čimprej to vprašanje in da vsaj začasno izplačajo predujme, da nekoliko olajšajo položaj upokojencev in njih družin.

Zadnji dnevi mrzličnih priprav

Jutri dopoldne ob 11.30 uradna otvoritev tržaškega velesejma

Velike kolektivne razstave že skoraj vse gotove - Tiskovna konferenca predstavnika sicilske deželne uprave

Jutri dopoldne bo ob 11.30 svečanost, ko bodo otvorili enajsti tržaški mednarodni velesejem. Za občinstvo pa bo velesejem odprt že ob 9 uri, ker uprava noče zamuditi pol dneva, ker pričakuje velik naval obiskovalcev.

Na velesejmu je sedaj zelo mrzlično, saj razstavljavci urejajo zadnje podrobnosti, medtem ko so zlasti manjša podjetja pripeljala šele včeraj svoje izdelke, tako da bodo izkoristila današnji dan in vso noč za ureditev svojih paviljonov.

Velike kolektivne razstave pa so skoro povsem urejene, kar velja zlasti za kolektivne razstave Jugoslavije, Avstrije in drugih držav. Letos bo zlasti zanimiva jugoslovanska razstava lesa, ki bo na obsežnejšem prostoru in tako urejena, da bo tvorila zaključno celoto s paviljonoma «Vino Koper» in «Slovenija vino», kjer bodo prodajali na drobno. Jugoslovanski dan bo v ponedeljek, ko bodo ob 11. uri obiskali velesejem jugoslovanski gostje in bo zvečer svečan sprejem na konzulatu FLRJ.

V torek bo dan posvečen Indiji, v sredo Avstriji in v petek se bo pričelo nacionalno zasedanje o merjenju in nadzorovanju produktivnosti. V soboto bo otvoritev zasedanja o ladijski tehniki in mednarodni dan lesa, v okviru katerega bo tudi posebno zasedanje. V nedeljo 28. junija bo pričetek drugega zasedanja o pohištvu. V drugem tednu velesejma pa bo: v ponedeljek dan Evrope, v torek dan Nemčije, v sredo Cipra, v četrtek Libanona, v petek II. festival televizijskih reklamnih filmov in v soboto dan ZDA. V nedeljo 5. julija pa bodo velesejem zaprli.

Letos bo na velesejmu v prvem nadstropju paviljona nasproti ravnateljstva izredno lepo urejena razstava dežele Sicilije. Nekako na dnu razstavnega prostora, ki so ga umetno zvišali, bo nameščena velika maketa Sicilije z raznimi znamenitostmi. Ob stenah pa so arhitekti postavili nekaka izložbena okna, v katerih so tipični proizvodi, ki jih Sicilija izvaža po vsem svetu.

O tej razstavi je včeraj govoril novinarjem na tiskovni konferenci predstavnik deželne uprave odnosno oddelka za trgovino in industrijo, ki je razstavo organiziral. Predstavnik je povedal, da se izvoz tipičnih pridelkov stalno veča po zaslugi naporov, da se spozna svetovni trg z odličnimi sicilskimi pridelki in izdelki. Avtonomna uprava je omogočila, da so napravili te napore, ki so kronani z uspehom, saj je bila že 1957. leta trgovinska bilanca dežele visoko aktivna in so izvozili za 87 milijard lir blaga ter je aktiva trgovinske bilance znašala 29 milijard lir.

Na prvem mestu med državami, ki kupujejo siciljsko izvozno blago je Nemčija z 18 milijardami, slede: Anglija (7 milijard), Francija (6), Švedska (6), Švica (5), Avstrija (4), SZ (4), ZDA (2) itd..

Med izvoženimi pridelki pa je na prvem mestu južno sadje s 33 milijardami, sledi petrolej 20,5 milijarde, suho sadje 6,6 milijarde, žveplo 6,4 milijarde, povrtnina 5,1 milijarde in razno drugo blago.

Stavka pomorščakov se nadaljuje

Brodarji baje pripravljajo novo stavkokaško akcijo

Govori se, da je ladja «Leme», ki je odplula s stavkokazi, obtičala ob izlivu Piave zaradi pokvarjenih strojev - V ponedeljek začetek stavke upravnega osebja pomorskih družb

Kot poroča koordinacijski odbor stavkajočih tržaških pomorščakov je ladja «Leme» prenehala z vožnjo v bližini izliva Piave, ker naj bi se pokvarili pogonski stroji zaradi neveščega ravnanja. Kot smo že poročali, je «Leme» odplula v četrtek ponoči s posadko stavkokazov, ki so jih pripeljali iz Genove.

Vest, da se je ladja pokvarila pa je včeraj zanikala družba «Italia», ki pravi, da «Leme» vozi na normalni progi proti Benetkam.

V sindikalnih krogih se čujejo glasovi, da nameravajo s podobnimi stavkokaškimi akcijami državne družbe nadaljevati in da naj bi včeraj zvečer pripeljali drugo skupino stavkokazov, tako da bo danes zgodaj zjutraj odplula iz pristanišča še ladja «Piave».

Koordinacijski odbor tudi uradno sporoča, da bodo v Trstu pričeli stavkati uradniki državnih pomorskih družb v ponedeljek, medtem ko so drugod po Italiji stavkali že včeraj. Poročilo tudi podčrtuje vedno večjo ostrino stavke, ki naj bi do sedaj prizadejala v celoti že okoli 40 milijard lir škode.

Včeraj so še nadalje stavkali bančni uslužbenci. V poročilu, ki so ga objavili, ugotavljajo, da je odstotek stavkajočih še nekoliko višji kot v začetku in da imajo ravnateljstva vedno več težav ter ne morejo opravljati niti najbolj enostavne bančne operacije.

Stavkajoči bančni uradniki so se včeraj sestali na skupščini, na kateri so govorili o sedanjem položaju in sklenili, da ne bodo odnehali z borbo, dokler ne bodo sprejeli njihove zahteve. Ponovno se bodo sestali danes dopoldne ob 8.30.

—«»—

Padel je z okna

27-letni Vittorio Pobega, stanujoč pri Sv. M.M. Spodnji 1236, je bil preteklo noč še pozno v družbi prijateljev. Dobre volje in nekoliko «okajen» se je vrnil domov in hotel zaspati. Toda bilo mu je zelo vroče in še ves omamljen od alkohola in spanca se je približal oknu. Še sam ni mogel pojasniti kako se je zgodilo, da je nenadoma padel z okna, ki je na srečo v prvem nadstropju, na dvorišče. Ponesrečenemu Pobegi so priskočili takoj na pomoč člani njegove družine, ki so tudi poklicali avto Rdečega križa, s katerim so nesrečnega mladeniča odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na prvi kirurški oddelek. Zdraviti se bo moral zaradi številnih poškodb na rami, obrazu in rokah.

Na ulici ga je zadela kap Številne prometne nesreče

37-letnemu geometru Mariu Longu, stanujočem na Kjadinu št. 1034 je včeraj popoldne postalo na ulici nenadoma slabo. Mimoidoči so takoj poklicali Rdeči križ, vendar mu dežurni zdravnik ni mogel več pomagati. Domnevajo, da ga je zadela kap. Prepeljali so ga v mrtvašnico glavne bolnišnice.

Bežen trenutek nepazljivosti je spravil 16-letnega električarja Claudia Pertosija, stanujočega v Ul. Madonnina 18, v bolnišnico. Bilo je okrog 11. ure ko se je Pertosi vozil s svojim motorjem od Ul. Capitolina proti Trgu Sansovino. Iz še ne pojasnjenih vzrokov je Pertosi naenkrat izgubil oblast nad vozilom ter je zavozil proti avtu, ki je parkiral na drugi strani ceste. Pri trčenju je Pertosi padel na tla, pri čemer si je močno ranil desno stegno. Ozdravel bo v osmih dneh.

Približno ob istem času so sprejeli v glavno bolnišnico tudi 20-letnega Roberta Deccogna in njegovega prijatelja, 20-letnega Benita Foltija, ki sta postala žrtvi prometne nesreče. Vozila sta se na motorju proti Trgu Carlo Alberto, ko sta trčila v avto, ki ga je vozil 37-letni Guido Merler, stanujoč v Ul. Navali 29, ki ju je hotel prehiteti. Pri trčenju je ostal Folti nepoškodovan, medtem ko so Deccogna z avtom Rdečega križa odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so mu ugotovili več poškodb na levem stegnu.

V bližini Garibaldijevega trga je prišlo sinoči do nove prometne nesreče. 34-letni Palmerino Giorgione, stanujoč v S. M. M Sp. 1208 je vozil ob tisti uri s svojo lambreto proti Garibaldijevemu trgu, ko je še iz nepojasnjenih vzrokov trčil v tovornik Fiat, ki ga je vozil 51-letni Delio Dri, stanujoč v Tearu. Vse kaže, da ga je hotel Dri prehiteti. Giorgiones se je pri trčenju močno udaril v glavo ter je zadobil še več drugih manjših poškodb. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti precej časa.

17-letni Luciano Gustini, stanujoč v Ul. Bergamasco 22, se je sinoči vozil s svojim motorjem proti Sv. Ivanu, ko je zašel z zadnjim kolesom v tračnice, zaradi česar se je vozilo prevrnilo. Gustini si je pri padcu poškodoval brado ter levi komolec in koleno.

Za Cvetko

Včeraj so v naše uredništvo in upravo prispeli naslednji novi prispevki:

N. N. Škedenj 200, J. R. 1.000, Anica Kalan 500, Andrej Martinčič 500, II. A Trgovske akademije 800, Janko Likar 1.500.

Skupno 4.500 lir
Prejšnja vsota 877.600 lir

Skupno 882.100 lir

Prispevke sprejemata: Uredništvo Primorskega dnevnika, Trst, Ulica Montecchi 6, tel. 93808 in 94638.

Uprava Primorskega dnevnika, Trst, Ulica sv. Frančiška št. 20, tel. 37338.

Po vaseh nabirajo prispevke tudi prosvetna društva.

Nekaj iz okoliških krajev

Breg bo imel lepše ceste

Popraviti bi morali tudi cesto od Prebenega do Socerba - Po zaključku šolskega leta v Nabrežini

Pot, ki pelje skozi Boršt v Zabrežec do glavne ceste Trst - Katinara - Boljunec, je zdaj vsa razkopana. Podjetje Cesia jo namreč temeljito popravlja in razširja. Izkopavanja so potrebna, ker morajo v nekaterih krajih premestiti vodovodne cevi in namestiti odtočne cevi za potoke. Kakor smo že omenili, bodo cesto razširili, v nekaterih predelih pa preusmerili. Tako bodo na pr. napravili nov del ceste v zadnjem predelu, kjer se namreč vaška cesta priključi državi. Dela bodo stala 4.8 milijona lir.

Takšna je sedaj cesta pod Zabrežcem

Drugi delavci pa so na delu v vasi, kjer zdaj tlakujejo s kockami pot pred srednjo gostilno. Tudi glavna cesta bo zdaj bolj urejena in ne več tako nevarna za vozila, kot je bila do sedaj, zlasti ob deževju. Vse od Ključa proti Borštu namreč postavljajo nov cestni tlak, ki je bolj hrapav in primeren za vožnjo tudi če je mokra cesta.

***

Odkar so stopile v veljavo olajšave glede različnih prehodov skozi obmejne bloke, je opaziti na bloku pri naši vasi nekaj več prometa z motornimi vozili, zlasti z vespami. Posebno domačini, pa tudi nekateri Tržačani, ki jim ugaja Socerb, se pripeljejo po cesti iz Doline in gredo čez naš blok do socerbskega gradu, od koder je krasen razgled na Trst in daljno okolico. Lahko pa bi bilo več takih izletnikov, če bi bila cesta od bloka do Socerba vsaj nekoliko popravljena. Če je gostincem z onstran meje pri srcu, da privabijo na socerbski grad več turistov s Tržaškega, bodo prav gotovo poskrbeli za popravilo ceste.

Omenimo naj še, da je blok pri Prebenegu odprt poleti od 5. do 21. ure in da se gre lahko preko njega tudi z motornimi vozili, seveda z obmejno propustnico, ne pa s potnim listom.

Živžav nabrežinske dece je za nekaj mesecev utihnil. Vrtec, osnovna šola in industrijski tečaj so z razstavami pokazali, kako so izkoristili učno dobo v minulem šolskem letu. Čeprav so mnogi starši v tem precej zahtevni, so na splošno radi priznali, da je učno osebje vršilo svojo učno nalogo s čutom dolžnosti in odgovornosti.

Nova javna kopalnica v ljudskem vrtu je dograjena. Sliši se kritika, kot smo jo slišali, ko so začeli to stavbo graditi. Saj je mogoče utemeljena, le to napako ima, da ni prišla pravočasno na svoje pravo mesto. Tako pa pomeni zvonjenje po toči.

—«»—

Kraška mladina vabi v Dutovlje

Kmečka mladina iz območja Kmetijske zadruge Dutovlje in sosednjih zadrug Tomaj, Štanjel in Sežana organizira jutri 21. junija s pričetkom ob 9. uri svoj kmečki praznik z naslednjim sporedom:

Razstava goveje rodovniške živine, razstava in pokušnja domačih vin, razstava kulinarnih in raznih izdelkov *kmetijsko-gospodinjskih šol* iz Dutovelj in Štanjela ter razstava ročnih del *osemletke* iz Dutovelj.

Od 17. ure sledi ples in bogat srečolov. Vse to bo pred in v prostorih osemletke pri železniški postaji Dutovlje.

Vsi ljubitelji odličnih kmetijskih pridelkov, veselega razvedrila in zabave se bodo prav gotovo udeležili prireditve kraške kmečke mladine.

—«»—

Gradbeni delavci se pripravljajo na stavko

V četrtek je bila skupščina gradbenih delavcev, ki so razpravljali o obnovi vsedržavne delovne pogodbe in o akciji, ki je potrebna, da se gospodarje prisili k popuščanju. Delavci so bili soglasno mnenja, da je potrebno tudi v naši pokrajini pričeti z ostrejšo stavkovno akcijo. Zato so sklenili, da bodo v nedeljo organizirali v Gorici skupni sestanek predstavnikov gradbenikov vpisanih v CGIL, na katerem bodo prisotni predstavniki sindikalnih organizacij iz Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona. Na tem sestanku bodo vskladili akcijo vseh pokrajin. Pričakuje se, da bo prišlo do stavke že v najkrajšem času.

Na skupščini so delavci nato odobrili dve solidarnosti resoluciji, ki sta bili poslani bančnim uradnikom in pomorščakom.

—«»—

Skupščina pleskarjev

V torek bo ob 18.30 skupščina pleskarjev, ki bodo odločili o načinu in o pričetku konkretne borbe za dosego svojih zahtev. Pričakuje se, da bodo pleskarji v najkrajšem času proglasili stavko.

Iz sodnih dvoran

Dve skupini mladih fantov včeraj pred kazenskim sodiščem

Obtoženi so kraje avtomobilov, koles in raznih kovinskih predmetov, ki so jih nato prodajali - Razprava za zaprtimi vrati proti nemoralnemu očetu

Pred kazenskim sodiščem sta se včeraj zagovarjali kar dve skupini mladi fantov; prvi so obtoženi, da so kradli avte, s katerimi so si potem privoščili brezplačne izlete, drugi so pa obtoženi, da so kradli staro železo, dele raznih strojev, medeninaste predmete in drugo.

Proces proti prvi skupini se bo nadaljeval v ponedeljek, proces proti drugi pa je bil preložen za nedoločen čas. Ni mogoče torej za sedaj govoriti, če gre res za tatove in v kolikšni meri so krivi za pripisana jim dejanja. Gre pa na vsak način ‚vsaj v večini primerov, za fante, ki so stopili na nepošteno pot, ker živijo brez vsakršne perspektive, ker so bili vedno brez dela, ker so živeli doma v slabih razmerah, ker so si pač želeli takšno življenje, kakršnega so vedeli, da ne bodo dosegli. Ni naš namen, da jih zagovarjamo za dejanja, ki so jih storili in ki so v nasprotju z zakonom. Poudariti pa moramo, da predstavljajo vendarle zrcalo današnje družbe in neurejenih razmer, zlasti za mladino. Ali ni na primer še visok odstotek brezposelne mladine v Trstu najboljše opozorilo odgovornim oblastem, da je treba nekaj ukreniti, če se hoče preprečiti, da bi prišla še druga mladina pred sodišče?

V prvi skupini, ki se je zagovarjala včeraj dopoldne so: 18-letni Antonio Mastromauro, stanujoč v Ul. Lorenzetti 32, 20-letni Guido Mistron, 22-letni Giorgio Pikel, 19-letni Fulvio Scaggiante, 19-letni Antonio Ormas, 20-letni Luciano Fermo, 20-letni Oliviero Mahne, 20-letni Giulio Bonanno,, 21-letni Luigi Strohmeyer, 21-letni Giuseppe Zagaria, 22-letni Giorgio Gaspard, 18-letni Salvatore Pintus in 53-letna Giovanna Marin, ki se mora zagovarjati, da je nakupovala ukradeno blago.

Obtožnica jih dolži, da so kradli avte, v glavnem znamke Fiat «giardinette», kolesa in razne predmete iz medenine. Vse kraje so v glavnem izvršili od 1954. do 1956. leta.

Državni tožilec je imel zelo oster govor, v katerem je grajal obtožene fante, ki so že tako mladi stopili na stranpota. Zato je zahteval za mlade obtožence sledeče kazni: Mastomauro 1 leto in 4 mesece zapora in 15.000 lir denarne kazni, Mistrona in Pikla 1 leto in 5 mesecev zapora in 4000 lir denarne kazni, Scaggianteja 1 mesec zapora, Ormasa 8 mesecev in 9000 lir kazni, Ferma 1 leto in 4 mesece zapora in 15.000 kazni, Mahne 8 mesecev zapora in 8000 lir kazni, Bonanna, Strohmeyerja, Zagaria in Gasparda na 1 leto in 5 mesecev zapora in 15.000 kazni, Pintusa na 9 mesecev zapora in 20.000 lir kazni, Marinovo na 6 mesecev zapora in 20.000 lir kazni.

Proces se bo nadaljeval v ponedeljek, ko bodo ponovno govorili odvetniki obrambe ter bo sodišče izreklo razsodbo.

Kot že rečeno je bil drugi proces preložen za nedoločen čas, ker ni bila navzoča ena izmed obtoženk, katere izjave pa so v tesni zvezi z nadaljevanjem zasliševanj. Omenjene obtožence, ki jih je pravtako 13, branijo odvetniki: Pollucci, Sbisà, Amedeo, Verri, Fischer, Tamaro, Bologna, Falconer.

Predsednik sodišča Corsi — državni tožilec Maltese.

***

Na porotnem sodišču je bil včeraj za zaprtimi vrati proces proti Augustu Mosettiju, obtoženemu spolzkih in nemoralnih dejanj, kot tudi umora lastnega otroka.

Proces je zadnji v sedanjem zasedanju porotnega sodišča. Vse kaže, da se bo zaradi števila prič zavlekel še za nekaj dni.

Kot se je lahko izvedelo, Mosettija obtožujejo, da je izrabljal svoji dve mladoletni hčerki, s katerima naj bi imel tudi otroke. Razen tega, naj bi z njima grdo ravnal, ju pretepal ter jima branil, da bi hodili v družbo. Najhujša pa je obtožba, da je umoril svojega otroka.

Obtoženca branita odv. Migliucci iz Bocna, kjer so Mosettija aretirali in odv. Ulcigrai.

Predsednik Rossi, državni tožilec Visalli, zapisnikar Magliacca.

IZLETI

SPORED PLANINSKIH IZLETOV TRZASKEGA SPD JUNIJA IN JULIJA T. L.

21. junija v Rakovo dolino, za imetnike potnih listov.

28. in 29. junija na Ratitovec nad Podbrdom, s potnim listom.

12. julija na Kobiljo glavo - Jalovnik nad Tolminom, s propustnico.

26. julija na Coglians v Karnskih Alpah oz. na Peralbo ali pa na Nevejsko sedlo kot izhodišče na Kanin, Viš ali Špik nad Policami (Montaž).

ŠOLSKE VESTI

SOLSKA RAZSTAVA

Državna nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu — Rojan, Ulica Montorsino štev. 8. III. — prireja ob zaključku šolskega leta razstavo deških in dekliških izdelkov letošnjega leta. Razstava bo odprta **do vključno ponedeljka 22. junija t. l.** vsak dan od 9. do 13. in od 15. do 19. ure.

OD VČERAJ DO DANES

LJUDSKA PROSVETA

Otroški pevski zbor prosvetnega društva «Ivan Cankar» in otroški pevski zbor šole Glasbene Matice v Trstu bosta imela pevsko vajo d a n e s 20. t. m. ob 18. uri v prostorih prosvetnega društva «I. Cankar» v Ul. Montecchi 6.

Vabimo vse otroke, da pridejo k vaji, ker bo prihodnji teden nastop otroškega pevskega zbora.

RAZNA OBVESTILA

Združenje za kulturne stike s Sovjetsko zvezo v Trstu, Ul. S. Nicolò 11-II., tel. 29403, obvešča, da se bo 25. junija zaključilo tekmovanje za vpis v združenje za leto 1959. Po tem dnevu se bo med vsemi oddanimi izkaznicami žrebalo 1 člana, ki bo imel pravico do enomesečnega potovanja po Sovjetski zvezi, in sicer v poletnih mesecih.

Vodstvo združenja vabi vse stare člane, ki želijo obnoviti letošnjo izkaznico, kakor tudi vse druge prijatelje, ki želijo pristopiti na novo v združenje, naj se obrnejo na sedež, vsak dan od 10. do 13. ure in od 16.30 do 19.30.

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pok. gospe Uršule Vrabec daruje družina Marino Kralj 2.000 lir za Dijaško Matico.

—«»—

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 19 junija se je rodilo v Trstu 14 otrok, umrlo je 6 oseb, porok je bilo 15.

POROČILI SO SE: časnikar Silvano Tauceri in uradnica Elvira Esca, kinematografski operater Remo Gasperini in bolničarka Maria Gherdol, uradnik Luciano Lampe in gospodinja Laura Pagani, trgovec Fausto Sinigoi in uradnica Silvana Rota, uradnik Pietro Bianco in gospodinja Franca Russo, stavec Marcello Giusti in gospodinja Giovanna Gambetti, tesar Giovanni Bonetti in gospodinja Luciana Cernecca, prodajalec Bruno Cuschie in gospodinja Delia Pulin, delavec Paolo Viscovich in gospodinja Anita Simini, težak Livio Orsini in gospodinja Emilia Dilich, uradnik Renato Hrovatin in gospodinja Loredana Gurguric, tehnični risar Vinicio Ugovassi in gospodinja Lucia Bosutti, čuvaj Peppino Greco in šivilja Liana Benedetti, trgovski zastopnik Alberto Benedetti in uradnica Licia Clementini, trgovec Piero Verbitz in gospodinja Marialuisa Sossi.

UMRLI SO: 2-letni Gianni Cossu, 68-letna Valeria Clamar por. Luisa, 72-letni Mario Botta, 85-letna Matilde Giacometti vd. Bettio, 86-letna Maria Moscheni vd. De Franceschi.

—«»—

NOCNA SLUZBA LEKARN

All'Alabarda, Istrska ulica 7; De Leitenburg, Trg Sv. Ivana 5; Praxmarer, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24; Harabaglia, Barkovlje; Nicoli, Škedenj.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5900.—	6100.—
Marengo	4450.—	4525.—
Dolar	617.—	621.—
Frank franc	123.—	126.—
Frank švic.	143.—	144.—
Sterling	1725.—	1750.—
Dinar	80.—	82.—
Šiling	23.75	24.25
Zlato	702.—	704.—
Zah. n. marka	147.75	148.75

S N G

Predstava na prostem v TREBČAH
(dvorišče stavbe št. 90)

JUTRI 21. t. m. ob 20.30

SREMAC KOSAR:

Pop Ćira in pop Špira

komedija v treh dejanjih

V torek 23. t. m. ob 20.30 v prosvetni dvorani **na Opčinah**

SREMAC KOSAR

Pop Ćira in pop Špira

TEATRO NUOVO

Jutri 21. t. m. ob 21. uri produkcija gojencev «Gledališke šole Silvio D'Amico». Predvajali bodo: «Predor», «Lov na volka», «Judovsko ženo» in «Halo, tam zunaj».

KINO

Excelsior 16.00 «Pot zla», Elvis Presley.
Fenice 16.00 «Vampir», J. Deal in Collen Gray.
Arcobaleno 16.00 «Proces v Nürnbergu». Največji proces v zgodovini.
Supercinema 16.00 «Gospodarji gozda», Cinemascope, Technicolor.
Filodrammatico 15.00 «Pot do uspeha z ženskami», W. Chiari, D. Gray.
Grattacielo 16.00 Na svidenje, Frančiška», Ruth Leuwarik in C. Thompson.
Cristallo 16.30 «Vsa resnica», S. Granger, Donna Reed in G. Sanders.
Capitol 16.00 «I tartassati», Totò in Aldo Fabrizzi.
Astra Rojano 16.00 «Nevarne žene», S. Koscina, R. Salvatori.
Alabarda 16.30 «Lovec iz Missourija», C. Gable, R. Montalban.
Aldebaran 16.30 «Ekzekucijska četa», G. Marchal in D. Robin.
Ariston 16.00 Glej poletni kino.
Aurora 16.30 «24 ur pri Scotland Yardu», J. Hawkins.
Garibaldi 16.30 «Največja bikoborba», M. Ray.
Ideale 16.30 «Bitka z V-1», Michael Rennie, Patrizia Medina.
Impero 15.00 «Dekle Rosemarie», Nadia Tiller. Prepovedano mladoletnikom.
Italia 16.30 «La violetera».
Moderno 16.00 «Izziv v mrtvem mestu», Robert Taylor in P. Owens.
S. Marco 16.00 «Totò in Marcellino», Totò in Pablito Calvo.
Savona 16.00 «Christine, čista ljubimka», R. Schneider. Technicolor.
Viale 16.00 «Zavrženci Wyomingа», P. Carey, M. Hyer. Technicolor.
Vittorio Veneto 17.00 «Grešniki v blue jeans», P. Petit, A. Parisy. Prepovedano mladoletnim.
Massimo 16.30 «Valerija, malo resno dekle», M. Arena, G. Pallotta.
Novo cine 15.30 «Fernandel in... ženske».
Odeon 14.00 «Jetnica ognjenega stolpa», Milly Vitale, R. Brazzi.
Radio, Zaprto.

LETNI

Arena dei Fiori 20.00 «Veter strasti», E. Williams in J. Chandler.
Arena Diana 20.30 «Otroci zla», E. Costantine, J. Greco.
Ariston 20.30 «Moj stric», J. Tati. Technicolor.
Paradiso (Ul. Molino a Vento 11) 20.00 «Interludij», R. Brazzi.
Marconi 20.00 «Romantična balada», P. Henreid.
Ponziana 20.15 «Mr. Rock and roll».
Secolo (Sv. Ivan) «Tihotapstvo na Sredozemlju», R. Taylor.
Stadio 20.00 «Princ in plesalka», M. Monroe, Laurence Oliver.
Valmaura 20.45 «Nežni zločinec», J. Lewis.

RADIO

SOBOTA, 20. junija 1959

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brez, obvezno, drobiž od vsepovsod; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Jack Shaindlin; 13.30 Lahke melodije; 14.45 Italijanski akvarel; 15.00 Schumann: Fantasiesstuecke, op. 12; 15.15 Kavarniški koncert; 15.45 Pojejo Platters in McGuire sisters; 16.00 Novelist tedna — Jordan Jovkov in njegova novela «Eden proti trem»; 16.20 Folklorni orkester Srečko Dražil; 16.40 Yvette Horner in njen ansambel Musette; 17.00 Plesna čajanka; 17.40 Velika dela slavnih mojstrov; 18.00 Oddaja za najmlajše; 18.40 Lepe melodije, lepi glasovi; 19.00 Sestanek s poslušalkami; 19.20 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.40 Zbor Emil Adamič; 21.00 «Ciklamen», zgodba, ki jo je napisal Janko Kersnik; nato Glasbeni variete; 22.30 Orkester Franco Russo; 23.30 Nočni ples.

TRST

11.00 Šolska oddaja za počitnice; 11.30 Simfonična glasba; 12.00 Zdravnik vam govori; 12.10 Tretja stran; 12.30 Glasbeni album; 17.00 Oddaja za onemogle; 17.45 Gaetano Donizetti: «Don Pasquale», opera v treh dejanjih; 21.00 «Igra ljubezni in smrti», radijska igra; 22.30 Trikrat tri — variete.

II. PROGRAM

10.00 Zeleni disk — pestra dopoldanska oddaja; 14.00 On, ona in tretji; 16.00 Tretja stran; 18.00 A. Puškin: «Dubrovski», povest, prva oddaja; 18.35 Plešite z nami; 19.30 Filmska glasba; 21.00 Riccardo Zandonai: «Francesca da Rimini», opera v 4 dejanjih.

KOPER

Poročila v italijanščini: 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
Poročila v slov.: 7.30, 13.30, 15.00.

5.00-6.15 Prenos RL; 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Glasba za dobro jutro; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Turistična listnica; 12.50 Glasba po željah (II. del); 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Popevke in ritmi od tu in tam; 14.30 Kulturni obzornik; 14.40 Operetna glasba; 15.20 Dalmatinske popevke; 15.40 17.00 Prenos RL; 17.00 Sestanek z Mc Guire Sisters, Nat King Cole, Camp Butler, Mary Ford in Robert Wagner; 17.30 Glasbeni variete; 18.00 Skladbe Johanna Straussa; 18.30 Znane pesmi in znani pevci; 19.00 Stari spomini — igra orkester Piero Umiliani; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba; 22.40 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 m
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55

8.05 Mladina poje — Nastopajo radgonski pevci p. v. Manka Golarja; 8.30 Zabavna glasba; 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev): Pravljica o marjetici; 9.30 Virtuozne skladbe za klavir in violino; 10.00 Pojo bratje Pirnat iz Mengša; 10.25 Melodije se vrstijo; 11.00 Iz naše orkestrske glasbe; 11.45 Pionirski tednik; 12.00 Četrt ure s triom Slavka Avsenika; 12.15 Kmetijski nasveti — Anica Horvatič: Delovna obleka kmetijskih proizvajalk; 12.25 Alpski zvoki; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila; 13.30 Naši solisti v znanih operah; 14.15 Športna reportaža: Do Ohrida in nazaj; 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Napevi za oddih in razvedrilo; 17.10 Z revije pevskih zborov v Kranju; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.15 Pihalni orkester Ljudske milice p. v. Rudolfa Stariča; 18.45 Okno v svet: Pariz; 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Zabavne melodije z orkestrom Alfred Scholz; 20.30 Spoznavajmo svet in domovino (javna mladinska oddaja); 21.30 Zvoki za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.10 Do polnoči v plesnem ritmu.

TELEVIZIJA

18.00 Mladinska oddaja — Zagreb; 20.00 TV dnevnik — Beograd; 20.30 Kulturna kronika — Beograd; 20.50 «Matura» — glasbeno-zabavna revija — Beograd.

RTV JUGOSLAVIJA

14.00 Šolska oddaja; 17.00 Oddaja za otroke; 18.30 Poročila; 18.50 Pouk francoščine; 19.10 Pisma TV; 19.55 Potovanje po Evropi; 20.30 Poročila; 21.00 «Il Musichiere»; 23.00 Poročila.

VOZNI RED VLAKOV

(veljaven od 31. maja t. l.)

ODHODI

0.20 B Općine - Ljubljana - Beograd - Reka
3.50 P Videm - Trbiž
5.16 P Videm
5.32 P Općine
5.40 P Portogruaro
6.12 R Benetke - Bologna - Milan - Turin
6.20 B Videm - Trbiž
6.30 P Videm
6.55 B Benetke - Rim - Milan - Turin
7.00 P Općine
7.15 P Tržič (razen nedelj)
7.40 B Videm - Trbiž - Dunaj - Hamburg
8.39 B Općine - Ljubljana
8.47 R Benetke - Rim
9.45 P Videm - Trbiž
10.18 B Benetke - Milan - Pariz
10.30 P Portogruaro
12.20 B Videm
12.32 P Videm
12.53 R Benetke
13.30 P Benetke
13.35 P Općine
13.50 B Videm - Calalzo (ob sobotah od 27. junija do 12. septembra)
14.25 P Videm
15.08 B Benetke - Milan - Pariz - Calais
16.10 B Općine - Ljubljana - Beograd - Atene - Istanbul - Reka
16.17 P Videm
16.45 B Benetke - Bari
17.00 P Portogruaro
17.38 P Videm
17.55 P Općine - Ljubljana
18.35 R Benetke
18.40 P Portogruaro
19.24 P Cervignano
19.45 B Videm - Trbiž - Dunaj - Muenchen
20.06 P Općine
20.20 P Videm
21.45 P Videm
22.13 B Benetke - Milan - Turin - Genova - Ventimiglia - Marseille - Rim

PRIHODI

0.10 B Videm (ob praznikih od 28. junija do 13. septembra)
1.05 B Videm
5.45 B Beograd - Zagreb - Ljubljana - Reka - Općine
6.23 P Cervignano
7.04 P Općine
7.15 P Videm
7.32 P Portogruaro
7.45 B Turin - Milan - Rim
8.05 P Videm
8.33 B Videm
9.15 B Marseille - Ventimiglia - Genova - Turin - Milan - Benetke
9.25 P Videm
9.45 B Muenchen - Dunaj - Trbiž - Videm
11.39 P Ljubljana - Općine
11.46 P Trbiž - Videm
11.54 R Benetke
13.25 B Bari - Rim - Benetke
14.05 B Istanbul - Atene - Beograd - Ljubljana - Reka - Općine
14.54 P Portogruaro
15.07 B Calais - Pariz - Milan - Benetke
15.29 P Videm
16.55 P Videm
17.02 B Benetke
17.28 P Općine
17.55 B Trbiž - Videm
18.12 P Tržič (razen nedelj)
18.37 R Bologna - Benetke
18.57 P Portogruaro
19.41 P Videm
19.50 B Pariz - Milan - Benetke
20.01 B Ljubljana - Općine
21.06 P Videm
21.15 R Turin - Milan - Rim - Benetke
21.43 P Općine
22.28 P Benetke
22.40 B Hamburg - Dunaj - Trbiž - Videm
23.40 B Turin - Milan - Rim - Benetke

B brzi — P potniški — R rapido

Vedno večji je strah pred stroncijem 90

LONDON, junija — Filozof *Santayana je nekoč dejal: «Tisti, ki se ne spominjajo preteklosti, so obsojeni, da jo ponavljajo.»* Ko gre za stroncij — enega od nevlovljivih radioaktivnih elementov, ki nastajajo pri eksploziji jedrske bombe — tedaj ne obstaja niti preteklost, na katero bi se ljudje mogli spomniti, niti napake, ki bi jih mogli ponovno zagrešiti zaradi lahkomiselnega odnosa do preteklih izkušenj. Stroncij prihaja le sedanjosti in bodočnosti, toda njegova prisotnost v stratosferi in atmosferi; njegovo nevidno spuščanje — v deževnih oblakih — na plodna tla in njegovo uhajanje v kosti povzroča v milijonih ljudi strah in grozo. S svojimi jedrskimi eksplozijami velesile ne ponavljajo nemile preteklosti, zato pa morejo spremeniti sedanjost in bodočnost v pošastno negotovost.

Negotovost je to, kar morajo priznati vsi; ne samo javnost, ampak tudi državniki in znanstveniki. Mac Millan je pred britanskim parlamentov nedavno izjavil, da je nevarnost radioaktivnega prahu ob priliki jedrskih eksplozij neprimerno manjša od one, ki ji je človeško bitje itak podvrženo zaradi naravnega, pa tudi industrijskega in medicinskega žarčenja. Postavivši naravno žarčenje za merilo in če ga označimo z indeksom 100, je britanski Mac Millan skušal prepričati prisotne, da industrijska in medicinska radiacija znaša 22, žarčenje, ki nastaja od eksplozije, pa samo 1 do 2, kar je daleč izpod «dopustne ravni». Znanstveniki so nam kasneje odkrili, da se je Mac Millan poslužil podatkov iz leta 1956. Podatki iz lanskega leta pa menjajo v precejšnji meri ta odnos; smatra se, da industrijsko žarčenje ograža človeka vsaj v tolikšni, če že ne v večji meri kolikor prirodno; udeležba stroncija, radioaktivnega ogljika in cezija, ki nastajajo zaradi eksplozije, pa ne znaša 1-2, ampak 2-4! Za javnost sta bili porazni dve stvari: prvič, da je — v želji, da bi pomiril parlament — Mac Millan izbral številke, do katerih je znanost prišla pred tremi leti, ne pa najnovejše (on je bil očitno tudi sam zaskrbljen, pa je kot argument izbral stare številke); še bolj pa je Anglija bila presenečena nad neko drugo stvarjo: v roku komaj dveh let so bili znanstveniki prisiljeni objaviti podatke, ki govore o dvakrat večji moči stroncija. Kakšne vesti bomo slišali v letu 1960 ali 1968?

Tu pa se je pojavil znani učenjak, prof. genetike na univerzi v Edimburgu, Wodington, da bi, opirajoč se na ameriška in druga proučevanja, postavil zaključke «hladnega razuma» po najboljši angleški tradiciji. Profesor Wodington je objavil članek, v katerem skuša najti zlato sredino: niti ne želi povsem odpraviti zaskrbljenost, niti jo želi povečati. Dejstva o žarčenju, zlasti kar zadeva dejavnost stroncija 90, deli on na neprijetna in prijetna. Neprijetna so v kratkem naslednja. Prvotni podatki o količini stroncija v zraku ali na Zemlji niso bili točni. Spričo tega bo Zemlja izpostavljena močnejšemu žarčenju z negativnim vplivom kot se je to še pred nedavnim predočevalo v javnosti. Največja nevarnost, ki tudi najbolj zaskrblja, je v trajanju žarčenja: nekatere vrste smrtonosnega prahu se zadržujejo v višjih plasteh samo nekaj mesecev ali let, a druge vrste tega prahu ohranjajo svojo moč morda tudi do 8000 let. Nadalje nekatere vrste radioaktivnih delcev ogražajo najbolj občutljive dele človeškega organizma (radioaktivni ogljik more povzročiti naslednstvene defekte, stroncij povzroča bolezni kot je levkemija). Najslabše od vsega pa je, da stroncij uhaja v zemljo in rastline.

Ko je naštel potencialne nevarnosti, je prof. Wodington za vsako od njih navedel tudi dokaze, ki naj bi to nevarnost zmanjšali ali na temelju katerih naj bi ta nevarnost še ne bila ugotovljena. Stopnja radioaktivnega žarčenja, ki nastane zaradi jedrskih eksplozij, je na primer večja, kot se je mislilo; toda vendarle ostaja nizka in zdi se — in to je pri tem najpomembnejše — da so sedanje korekture prejšnjih podatkov pravilne in da se stopnja radioaktivnosti ne bo več naglo dvigala. Naslednstveni defekti, v kolikor bi z jedrskimi eksplozijami nadaljevali v sedanjem tempu, bi se pojavili v teku 8000 let in to le pri 11.000 otrokih, medtem ko se bo v isti dobi in pri sedanjem tempu naraščanja prebivalstva rodilo več milijard otrok z nasledstvenimi defekti naravnega tipa. Ni še dokazano, da stroncij povečuje število obolenj od levkemije in raka. Čas, ko se stroncij zbira v stratosferi, je baje krajši, kot se je mislilo, in njegove posledice so spričo tega verjetno tudi manjše po obsegu in moči. Dobršen del stroncija se poleg tega ne spušča v žive organizme, ampak izginja v nižjih in nenevarnih plasteh zemeljske skorje. In še mnogo podobnega navaja prof. Wodington.

Toda mnogi smatrajo, da so ti njegovi argumenti preveč optimistični in sumijo, da je razlog tega njegovega optimizma prav tako političen in ne znanstven; da je profesor hotel javnost privaditi na življenje hkrati z bombami, ne pa da bi se borila proti njim. Poudarjajo, da je radioaktivna dejavnost že presegla tiste meje, ki so jih, v imenu varnosti, določili uradni znanstveni svetovalci velesil v letu 1954; da se prave posledice žarčenja po eksploziji bombe v Hirošimi leta 1945 niso začele pojavljati pred letom 1949. Spričo tega ne more še nihče zatrjevati, da bodo defektnosti in obolenja ostala «na nizki ravni». Nekateri govore, da bo na ta ali oni način letno prizadetih od 500 do 3000 ljudi, drugi povečujejo to število do 25 in celo do 100 tisoč ljudi.

Toda nesreče, ki nas vse čakajo, če bodo nadaljevali z eksplozijami velikega sloga, niso več niti edini niti glavni razlog za splošno zaskrbljenost. Sedanje stanje je treba gledati še z dveh stališč: psihološkega ali množično-psihološkega in moralno političnega stališča. Psihološko stanje je najbolje zadel neki Anglež, ki je negotovost zaradi stroncija izrazil z besedami: *«Morda se stroncij prav sedaj spušča na moj vrt.»* Kakšno bo duševno stanje milijonov ljudi z vrtom po vsem svetu, če jih bo pri obdelovanju vrta spremljal strah pred nevidnim napadom razbite materije? Ali bomo v kratkem stopili v razdobje vsesplošne množične nevroze?

Kdo pa more — poleg vsega, kar se je o svobodi osebnosti in o vseh drugih človeških pravicah do danes govorilo z vseh mogočih tribun — kdo more vzeti nase odgovornost za brezmejno trpljenje tudi tistih 11, 25 ali 100 tisoč, ki bodo postali žrtve nesposobnosti ljudi, da se sporazumejo o prekinitvi jedrskih eksplozij? Med razlogi, ki silijo ogromno število izobraženih ljudi vseh struj, strank in socialnih sistemov, da zahtevajo, da se jedrske velesile čimprej sporazumejo o prekinitvi jedrskih eksplozij, je vsaj eden etnične narave: ni moč namreč dovoliti, da bi se določenemu številu ljudi, pa naj bi bilo še tako majhno, zavestno vsilila vloga poskusnih kuncev!

JURIJ GUSTINČIC
(Iz «Politike»)

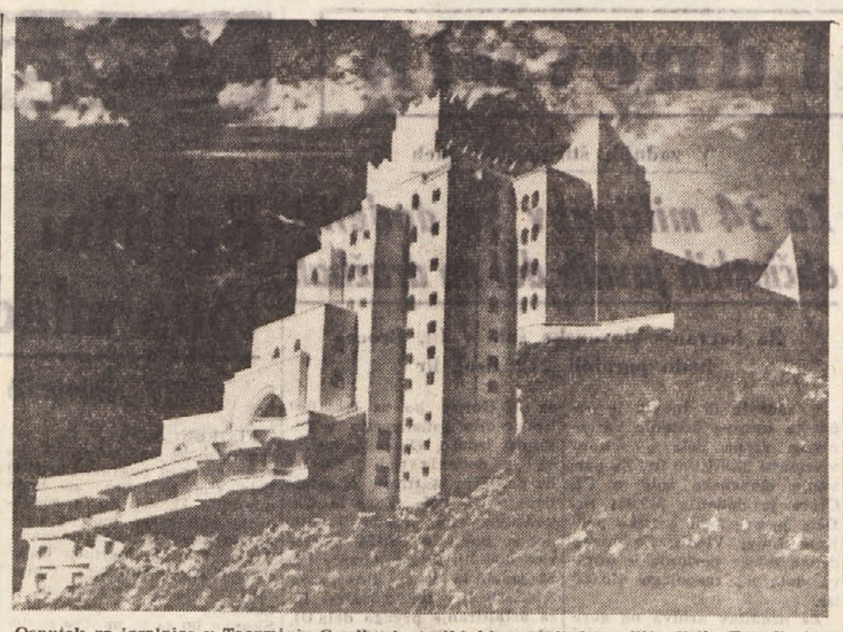

Osnutek za igralnico v Taormini. Gradbeni stroški bi znašali dve milijardi lir. Zaradi stališča Segnijeve vlade pa bo načrt verjetno padel v vodo.

Nekaj za naše poljsko ZELENJADARSTVO

Tudi v naše kmetijstvo si počasi utira pot poljsko vrtnarstvo. Ta pojav je sicer komaj opazen, a vendar pove, da nam naše razmere narekujejo preusmerjanje našega kmetijskega gospodarjenja. Našega drobnega blagovnega proizvajalca uči že samo življenje in vodita njegov zdravi razum in razsodnost, sam si kuje svoje gospodarske načrte in usodo, in to v okoliščinah, ki niso zavidanja vredne in zahtevajo krepko življenjsko silo.

Tako opazimo neke spremembe na našem obdelanem zemljišču: vedno večje so površine za poljsko vrtnarstvo, kjer vedno bolj prihaja v postev gojenje zelenjave. Čeprav so prvi, za enkrat še redki poborniki poljskega zelenjadarstva v tem večkrat naravnost presenetljivo dobro podkovani (v več primerih je to uganka), bo na splošno le v korist, če spregovorimo nekaj o tem. Zelenjava vobče zahteva dobro, na sprstenini (organskih snoveh) dobro založeni in skrbno obdelani zemlji; nadaljnji pogoj je zračna in zlasti talna vlaga. Tudi je znano, da je veter njen velik sovražnik. Če velja stalno opozorilo o nujnosti dobrega in pravilnega gnojenja vsem kulturnim rastlinam, vsem pridelkom, se to toliko bolj nanaša na zelenjavo. To pa je pri nas resna zadeva. Stalno se vrtimo v istem začaranem krogu: ni dovolj dobre krme, je malo živine, ni dovolj gnoja. Ta vozel je mogoče rešiti s pripravo čim večje količine dobre krme predvsem z ureditvijo senožeti in pašnikov in tako, da se končno naučimo napraviti, bolje rečeno pridelati mešanec (kompost) ter se seznanimo tudi z zelenim gnojenjem (zelenišanjem).

Tudi o vprašanju napeljave vode se je že pisalo. S kraškim vodovodom je ta zadeva delno rešena. Marsikdo bi želel uvesti poljsko vrtnarstvo (zelenjadarstvo, cvetličarstvo), a je vmes vprašanje namakanja. To zadevo naj bo čimprej pravilno postavila in rešila pokrajina. Sicer se je že govorilo o zgradbi posebnega vodovoda v kmetijske namene To bi bila najbolj učinkovita rešitev. Nič pa se ne ve, če to tudi bo. Dobro bi bilo, če bi se naši pristojni organi pozanimali glede tega.

Kar se tiče vetra, pa je najhujša zadeva. Ta namreč sega v poglavje o podnebju, se pravi, da ni njegov izvor na našem ozemlju. Res je, da gozd blaži vetrove in bi zaščitni gozdni pasovi, ki se za naše ozemlje tudi iz drugih razlogov upravičeno priporočajo, zmanjšali škodljiv učinek vetra na občutljivo zelenjavo, a to zahteva daljši rok. Sicer pa imamo tudi take lege, ki niso tako močno izpostavljene vetru in bi se mogle z nekaterimi ukrepi tudi pred tem še zavarovati.

Naj bo že kakor koli, ta kmetijska stroka je že v sedanjih pogojih razmeroma najbolj donosna in se torej, kljub prej naštetim pomanjkljivostim, izplača. Vsaj tako potrjujejo prvi poskusi, tako trdijo one naše kmečke žene, ki so se prve zavzele za takšno izkoriščanje svoje zemlje. Če prepustimo v tem besedo eni takih naših gospodinj, bomo zabeležili to-le: «V mladosti sem sanjala o velikem posestvu, češ da samo tako bi si mogla odrezati večji in boljši kos kruha. Motila sem se in danes nisem več te misli. Dosti zemlje, zlasti še takšne kot je kraška, je v breme. Stisniti se je treba na čim manjšo površino obdelane zemlje in skrbeti, da iz te čim več izvlečemo. Leto za letom mi je bolj jasno, da se da to tudi pri nas doseči. Škoda, da nisem vsaj dvajset let mlajša, da bi mogla pokazati še kaj več.»

Tako govori žena, ki so jo učile in jo še učijo praktične izkušnje. Pa če bi take žene imele vsaj nekaj ustrezne strokovne izobrazbe?

—«»—

Kmečka knjižna zbirka 1960

Kmečka knjižna zbirka, ki jo je prej izdajala založba «Kmečka knjiga» v Ljubljani, bo izšla letos (za leto 1960) v založbi Oddelka za tisk in propagando Glavne zadružne zveze v Ljubljani. V zbirki bodo letos naslednje knjige: Kmečki koledar za 1960 s pestro in zanimivo vsebino; znani roman srbskega pisatelja Branka Cosića «Daleč je sonce» (v prevodu Marjana Javornika), ki je preveden že v več tujih jezikov; poljudno in razumljivo pisani referat Edvarda Kardelja «Problemi socialistične politike na vasi» ter kmetijski strokovni knjižici «Reja krav molznic» (ing. Erik Eiselt) in «Pridelovanje krme na njivah» (ing. J. Perovšek ter ing. J. Silc). Vseh teh pet knjig bo imelo več kakor 800 strani. Naročnina znaša 450 din in jo sprejemajo poverjeniki pri kmetijskih zadrugah. Zbirka izide konec novembra t. l. v nakladi okrog 30.000 izvodov.

—«»—

Zgodovina slovenskega naroda

Ker se mnogo naročnikov kmečke knjižne zbirke iz prejšnjih let zanima, kaj je z nadaljevanjem Zgodovine slovenskega naroda, ki jo piše dr. Bogo Grafenauer in so že izšli trije zvezki že pri Kmečki knjigi, oddelek za tisk in propagando pri Glavni zadružni zvezi LRS obvešča vse, ki jih to zanima, da izide 4. zvezek Zgodovine v knjižni zbirki prihodnje leto in zatem bodo izhajali v tej zbirki redno tudi ostali zvezki do zaključka (predvidenih skupno osem zvezkov).

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Uspešen dan. Če se vam nudi priložnost, vsilite svoje zamisli. Doma pa skušajte uvesti popoln mir.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Ponudili vam bodo sodelovanje v zelo dobičkonosnem poslu. Ne bi bilo slabo, da ga trezno sprejmete.

DVOJČka (od 21. 5. do 22. 6.) — Premalo realisti ste pri zaščiti svojih interesov. Več odločnosti bi morali pokazati.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Nakazujejo se vam možnosti za izboljšanje gmotnih razmer. Več svobode prepustite ljubljeni osebi.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Čas za plodno dejavnost umetniške žvrsti. Če hočete, da bo ponovno zavladal mir, se obnašajte bolj trezno.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Bolj od blizu sledite razvoju dogodkov in bodite bolj zbrani. Doma ne vsiljujte svojih pogledov.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Po pomoči, ki se vam bo nudila, usmerite svojo dejavnost. Malo več pozornosti svojim najbližjim.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Danes boste pred važno izbiro, ki bo lahko odločilna za ves vaš nadaljnji razvoj.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Če boste dovolj spretni, boste zaključili zadevo, ki se že dolgo vleče. Lezite bolj zgodaj.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Bodite bolj taktni in pomirljivi. Z nekoliko več dostopnosti boste le pridobili.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Spori, ki se bodo pojavili, bodo le začasnega značaja. Mislite nekoliko več na svojo bodočnost.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ne boste z lahkoto uspeli, kljub temu boste dokazali svojo sposobnost. Pazite nekoliko na zdravje.

ITALIJANSKI STROKOVNJAK ING. PIETRO MANNI JE OPTIMIST

Sta Marsova satelita umetna?

Ameriški strokovnjaki sicer zavračajo domnevo sovjetskega znanstvenika, toda on pravi, da jo je postavil na temelju ameriških podatkov

«S pomočjo najnovejših dosežkov znanosti in tehnike bo raziskovanje planetov — izhajajoč z nekega oporišča na Luni ali Marsu — v bližnji bodočnosti nekaj povsem možnega.» Tako je rekel član italijanskega Združenja za astronavtične vede ing. Pietro Manni v svojem poročilu v okviru VI. mednarodnega zborovanja o jedrski elektroniki, ki je bilo sklicano v zvezi s sedanjo mednarodno razstavo v palači rimskega EUR. Ing. Pietro Manni je najprej analiziral številna zapletena vprašanja, ki jih bo terjala izgradnja «zemeljskega oporišča» nekje na Luni ali na Marsu. V svojem poročilu je nadalje orisal programske črte in smernice, ki jih dajejo znanstveniki in strokovnjaki za astronavtiko. Nato je ing. Manni prikazal načrte nekaterih «vsemirskih ladij», raznih vrst «zaklonišč na Luni», osnutka prevoznih sredstev za premikanje po Luni ali Marsu, raznih zaščitnih oblek za prve ljudi, ki se bodo drznili tako daleč itd. Posebej je orisal značilnosti «premičnega oporišča» na Luni.

To naj bi bila nekakšna cilindrična naprava, ki bi bila dolga 10 m in bi tehtala 24 ton. Premikala bi se na goseničnih kolesih. Del «oporišča», ki bi bil namenjen posadki, bi bil v notranjosti primerno opremljen, od zunaj pa zaščiten proti vsem zunanjim nevarnostim in bi 8 članom posadke zagotavljal dvotedensko varno bivanje na Luni. To napravo, ali kot jo je ing. Manni imenoval, bazo, bi na Luno spravila 200 ton težka vsemirska ladja, ki pa bi ne odletela neposredno z Zemlje, pač pa z nekega oporišča, ki bi krožilo okoli Zemlje na razdalji kakih 100 km.

Ing. Manni je v svojem referatu opisal tudi možnost pristanka človeka na Marsu. Tja bi človek prišel v nekakšni krogli iz elastične plastike, ki bi se dala ob prihodu na Mars povečati in obložiti s sintetičnimi snovmi za zaščito posadke. Več tovrstnih zaklonišč, ki bi imela zagotovljeno kondicionirano temperaturo, bi zadoščalo odpravi 34 mož, da bi ostala na Marsu za nedoločen čas. Ing. Manni je svoj referat zaključil: «Smatram, da se bo človek mogel lotiti tega podviga mnogo prej kot mi računamo in kot se danes sploh da napovedati.»

Kot vidimo, so strokovnjaki malone že prepričani, da sta Luna in Mars tako rekoč že v njihovem — dometu. Po številnih dosedanjih poizkusih, po uspeli izstrelitvi „Lunika in ameriškega Explorerja in še bolj po uspeli izstrelitvi ameriških opic, ki sta se na Zemljo vrnili, verjetno zares ni več tako daleč dan, ko bo tudi to doseženo. Zadeva postaja vedno bolj zanimiva in zanjo se začenja navduševati vedno več strokovnjakov. Sovjetski strokovnjaki pravijo, da bomo na Luno prišli kmalu. Celo na Mars da bomo prišli v desetih letih. Zanima nas posebno Mars, in sicer v zvezi z novo teorijo sovjetskega znanstvenika Slovskega. Ta se je pred kratkim pojavil z domnevo, da je bil Mars nekoč naseljen z visoko razvitimi živimi bitji, ki da so bili mnogo, mnogo pred nami, saj zatrjuje, da sta satelita, ki krožita okoli Marsa, umetna.

Ameriški astronavti in tovrstni strokovnjaki mu sicer oporekajo, češ da je to preveč fantastično, vendar pa Slovski ne vztraja trmasto pri svoji trditvi, pač pa pravi, da se je pri svoji teoriji poslužil vprav podatkov ameriških znanstvenikov in da je na podlagi njihovih podatkov prišel do teh zares drznih zaključkov. Ustavimo se pri njih.

Preden preidemo na senzacionalno teorijo Slovskega, bomo omenili, da so Marsova satelita, ki so jima dali ime Febos in Deimos, odkrili šele pred 82 leti. Odkril ju je ameriški astronom Holl. Pozneje so ugotovili, da je Febos oddaljen od središča Marsa komaj 9476 km, to se pravi, da kroži okoli Marsa na neznatni višini 6000 km. Pot okoli Marsa pa napravi v sedmih urah in 39 minutah. Deimos kroži okoli matičnega planeta na višini 23.500 km, seveda od središča Marsa, to se pravi na višini 20.000 km. Njegova krožna pot traja 30 ur in 18 minut. Oba satelita pa krožita v področju Marsovega ravnika.

Značilnost teh satelitov, za katera ne bomo rekli, da sta umetna, niti da sta naravna, je ta, da sta zelo majhna. Dolgo so ju merili in posredno prišli do podatkov, da ima Febos premer 16 km, Deimos pa 8 km. Kot vidimo, je Deimos manjši, zato pa kroži veliko dlje od svojega matičnega planeta kot njegov «brat» Febos. Niti 16 km, kot niti 8 km premera niso za naše pojme prav nič majhni, vendar so to za vsemirske pojme nenavadne dimenzije.

Drugi element, ki ga je pri svoji teoriji prof. Slovski vzel v poštev, je dejstvo, da obide Febos svoj matični planet v samih sedmih urah in 39 minutah, to se pravi, da obide svoj planet trikrat v enem dnevu, kajti na Marsu dan traja 24 ur in 37 minut. Vsa proučevanja «vsemirskih razmer» še niso zabeležila primera, da bi neki satelit potreboval manj časa za svojo pot okoli matičnega planeta, kot potrebuje matični planet za svoj obrat okoli svoje osi.

Poleg teh dveh elementov — izredne relativne majhnosti obeh satelitov in nenormalni čas kroženja Febosa okoli Marsa — je sovjetskega znanstvenika utrjevalo v njegovi domnevi še eno dejstvo: leta 1945 je ameriški astronom Cherples napravil vrsto zaporednih opazovanj Marsa in njegovih satelitov. Rezultate, ki jih je dobil, je vzporejal s podatki, ki jih je bil v začetku našega stoletja zabeležil astronom Herman Strouve. Ko je ameriški strokovnjak primerjal te podatke, je ugotovil, da je Febos v 45 letih odstopil od svoje poti za 2 stopinji in pol.

Sovjetski profesor Slovski iz tega logično sklepa, da se Foebos danes bolj naglo vrti kot pred 45 leti in da se naglo približuje svojemu matičnemu planetu Marsu. To tako naglo «padanje» je za prirodne zakone, ki vladajo v vsemirju, povsem nenormalno in po računih Slovskega bi moral Febos pasti na Mars že v kakih petnajstih milijonih let, kar je za vsemirske zakone vsekakor mnogo prehitro.

Na temelju teh zaključkov je Slovski postavil tezo, da sta Foebos in Deimos «proizvod uma in rok», da sta «produkt intelektualno visoko razvitih bitij, skratka, da sta umetna satelita. Po njegovem bi to ne bilo nič nemogočega, saj bo tudi človek v razmeroma kratkem času mogel zgraditi in poslati v vsemirje podobne sputnike-velikane.

Slovski sicer pristaja na to, da na Marsu ni več življenja, razen nekaj pokrnele flore, toda Mars je zelo star in kdo more zanikati, da ni pred milijardami let na njem živelo visoko razvito prebivalstvo.

Zaključili bomo z zaupanjem, ki ga je izrazil prof. Manni, ki je rekel, da bo človek v razmeroma kratkem času prispel na Luno in Mars. In tedaj bomo na lastne oči videli, ali je Slovski imel prav ali ne.

Valentino Liberace (o katerem je kronika te dni mnogo pisala v zvezi z razpravo zaradi žalitve časti v Londonu) z materjo na premieri svojega filma «Iskreno tvoj»

Spet dva nacista pred sodiščem

Ko smo pred časom pisali o zanimivi sodni razpravi, ki se je tedaj pripravljala v Zahodnem Berlinu, smo izrazili mnenje, da bo žena bivšega Hitlerjevega sodelavca Hermanna Goeringa tožbo verjetno dobila, ker takšno da je razpoloženje. To svojo domnevo smo utemeljevali s pisanjem nemškega tiska. V začetku tega meseca pa se je berlinsko sodišče vendarle «opogumilo» in našlo drugo rešitev. Ker ni moglo ovreči zahteve Goeringove žene, je sodišče za denacifikacijo — 14 let po vojni — Goeringa vendarle proglasilo za «aktivnega sodelavca nacionalsocialistične stranke prej in potem ko je prišel Hitler na oblast» in na osnovi tega že 14 let mrtvega Goeringa obsodilo na 756.000 mark globe, to se pravi na vprav tolikšno globo, kolikor velja Goeringova zapuščina, ki se nahaja v Zahodnem Berlinu in ki se je je njegova žena Emmy Goering hotela polastiti. Kot vidimo, je berlinsko sodišče za denacifikacijo zbralo le toliko poguma, da je izigralo zahtevo žene pokojnega nacističnega zločinca, ki pa še vedno ostaja dedič velikanskih bogastev, ki si jih je Goering nakopičil v dobi nacizma. Ta dediščina se ocenjuje na desetine milijard lir v naši valuti.

Hkrati s to polovičarsko potezo berlinskega sodišča pa prihaja iz Muenchena nekoliko bolj pozitivna vest. Pred tremi dnevi so v Hanauu pred sodiščem razpravljali zadevo dveh bivših Hitlerjevih policajev, ki sta kriva smrti večjega števila Poljakov in Židov. Wilhelm Unkelbach in Georg Schlosser sta bila med vojno vse od 1941 do 1944 člana nacistične policije v Censtohovi na Poljskem. Njuna policijska enota je tedaj imela proste roke nad življenjem judovske četrti v Censtohovi. Wilhelm Unkelbach je bil hkrati tudi šofer policijskega kapetana Degenharda, poveljnika nacistične policijske enote v Censtohovi. Po zlomu nacizma sta se Unkelbach in Schlosser vrnila v Nemčijo in se zaposlila v Hanauu. Unkelbach je bil zaposlen kot šofer, Schlosser pa kot poštni nameščenec.

Od konca vojne do danes je že 14 let in še več in bivša policijska agenta sta računala, da so njuni zločini že pozabljeni. Nista se več bala, da bi se mogel najti nekdo, ki bi ju obtožil ali proti njima pričal, saj so bile njune žrtve že zdavnaj mrtve in tudi priče njunih zločinov že razpršene po svetu. In vendar se je našel nekdo, ki je bivšega nacističnega policaja Schlosserja — sedanjega poštnega nameščenca — sredi Zahodne Nemčije spoznal in ga prijavil. Nit se je nato začela odvijati in v zapor je prišel tudi njegov vrstnik Unkelbach. Pred sodiščem v Hanauu je prišlo na dan, da je Unkelbach umoril pet moških in dve ženski v Censtohovi, hkrati pa je prišlo na dan, da sta Unkelbach in Schlosser sokriva za smrt 22 moških, 7 žensk in 3 otrok poljske narodnosti. Samemu Schlosserju pa so očitali smrt treh Judov. Vendar je tudi tu imel svoje prste vmes Unkelbach.

Samo ob sebi se razume, da sta zločinca vse to zanikala in ko je neka priča nazorno prikazala, kako je na lastne oči videla, kako je Unkelbach ustrelil neko nosečo Židinjo v trenutku, ko se je hotela rešiti iz goreče hiše v judovski četrti v Censtohovi, ki so jo nacisti zažgali, je Unkelbach presenečeno izjavil: «Komu bi vendar padlo na pamet, da bi mi prtil ta zločin?»

Toda to ni bila edina priča, ki je prišla z dejstvi na dan in sodišče je Unkelbacha spoznalo za krivega vseh zločinov. Se več, dokazano je bilo, da je to delal zato, ker je bil prežet s plemensko mržnjo. Kot šoferju kapetana Degenharda mu ni bilo potrebno udeleževati se «pohodov proti Judom in Poljakom», vendar je to počenjal. Zato ga je sodišče obsodilo na dosmrtno ječo

Zahodnonemški tisk je o tem na široko pisal, hkrati pa postavil vprašanje, čemu je bil Unkelbachov sokrivec Schlosser oproščen «zaradi pomanjkanja dokazov».

V teh vročih dneh bi bilo prijetno na gornji žičnici, ki vas popelje v območje Mont Blanca.

Najmrzlejši kraj na svetu

Najnižjo temperaturo na svetu so ugotovili 25. avgusta 1958 na Antarktiki. Znanstveno raziskovalna postaja Vzhod je tega dne zabeležila temperaturo 87,4 stopinje Celzija pod ničlo.

Do tedaj se je najbolj mrzel kraj na severni polobli smatralo področje Verhojanska v Sovjetski zvezi. V tem kraju 40 dni v letu sonce sploh ne vzide. Pozimi je nebo vedno jasno, a snežna odeja ne presega nikoli več kot 15 do 20 cm. Zemlja je globoko zmrznjena. Skozi ves januar imamo temperaturo 50 stopinj pod ničlo. Leta 1892 je bil takšen mraz, da je temperatura dosegla 69,8 stopinje pod ničlo. Za merjenje tako nizke temperature uporabljajo termometre na alkohol, ker živo srebro zmrzne že pri 39 stopinjah pod ničlo.

V Vrhojansku je pozimi zelo tiho. To tišino prekinjajo od časa do časa močni poki, ki nastajajo zaradi pokanja ledu na rekah in drevja v tajgi. Ljudje se ne pokažejo iz svojih domov, kajti mraz ožge kožo, lasje postanejo krhki, para pri izdihavanju pa se takoj spremeni v male ledene kristale. Zaradi tega so to področje imenovali «pas mraza».

Poletje je kratko, toda sonce sije dan in noč. Gornja plast zemlje se zrahlja in pokrije s travo in jagodami. Tajga oživi: pojavijo se medvedi, volkovi, lisice, zajci, ptice in roji komarjev. V juliju doseže temperatura 34 stopinj nad ničlo. Razlika med najnižjo in najvišjo temperaturo znaša 104 stopinje.

Toda vremenoslovcem je uspelo zabeležiti še nižjo temperaturo od 69,8 stop. V sovjetski vasi v Ojmjakovu so leta 1953 zabeležili temperaturo 72 stopinj pod ničlo. Spričo tega se sedaj to vasico smatra za najbolj mrzel kraj na severni zemeljski polobli. Ta vasica leži na dnu neke kotline, nad katero se dvigajo gorske verige, tako da se na njenem dnu ustvari «jezero mraza». Za razliko od drugih krajev je tu tem bolj toplo, čim više se dvignemo. Ta pojav imenujejo inverzijo temperature, ker je to nasprotno normalni razdelitvi temperature. Do inverzije temperature ne pride le v zimskem, ampak tudi v poletnem času.

— Le še malo potrpljenja, pa bo kosilo pripravljeno.

Goriško-beneški dnevnik

Seja goriškega občinskega sveta

Odobren proračun občinskih podjetij ki izkazuje 19 milijonov lir dobička

Stališče občinske uprave do napeljave vodovoda v Števerjan Nova delovišča in pogozdovališča - Javna razsvetljava

Pretežni del včerajšnje seje goriškega občinskega sveta je bil posvečen obravnavi obračuna občinskih podjetij za leto 1958. Preden pa so prišli na to točko je svetovalec Battello (KPI) vprašal župana, kdaj bodo razpravljali o ATA. Župan je odgovoril, da bodo na prihodnji seji razpravljali o ATA, prosti coni in urbanističnem načrtu.

Ob prisotnosti voditeljev občinskih podjetij dr. Chientarollija in inž. Rigonata sta odbornika Galarotti in Poterzio prebrala poročilo, ki izkazuje 19 milijonov lir dobička, katerega sta prinesla podjetju elektrarna in plinarna, medtem ko ima vodovod zgubo.

Sledila je obsežna razprava, v kateri so se priglasili k besedi številni svetovalci. Odvetnik Sfiilgoj je vprašal, kako je z napeljavo vode v Števerjan, Battello pa je govoril o odvzemu javnih pip in o uhajanju plina. Dr. Calderini (KD) je poudaril, da bi se morala najti rešitev za vodovod. Spregovorila sta še Candussi (PSLI) in Attems (PLI).

Vsem je odgovoril tehnični direktor inž. Rigonat, ki je seznanil svetovalca z akcijo podjetja, da bi se ustvaril samostojen vodovod. S tem namenom je pričelo vrtati pri Mocchetti, vendar doslej še ni ugotovilo, če bo voda pitna. Steverjanska občina je prejela od države denarno nakazilo, (ki ga bo — kakor smo pozneje izvedeli iz ust župana dr. Bernardisa — lahko uporabila šele čez tri ali štiri leta) s katerim bo napeljala vodo po občini ,vendar za sedaj še ni pripravila načrta. Ker goriška občina noče prevzeti skrb za vodovod v Steverjanu, je predlagala naslednjo rešitev: napeljala bo vodovod do števerjanskega občinskega zemljišča ter dobavljala Steverjanu vodo po 40 lir za kubični meter, SAFOG pa naj se obveže, da bo skrbel za vse ostalo. Inženir Rigonat je tudi povedal, kako je z iskanjem vode v Uklancih v Steverjanu. Rekel je, da je v vodi velik odstotek živega srebra.

Ker rabi mesto vedno več vode, bodo zgradili še en vodohram; najprimernejši kraj bo na Kalvariji. Ceprav bo precej visoko, bodo morali v nebotičnikih še vedno uporabljati posebne črpalke.

Glede javnih pip je rekel, da spada to vprašanje v pristojnost občinskega sveta in da jih odstranjujejo, če tako sklene občinski svet.

Nato so prešli na dnevni red ter odobrili šest delovišč in pogozdovališč za nekaj nad 20 milijonov lir, v katerih bo 105 brezposelnih delavcev dobilo zaposlitev prihodnjo zimo.

Zamenjali bodo kandelabre v zgornjem delu Drevoreda XX. septembra ker so ugotovili, da luči, ki so napravljene v obliki svetlobnega stebra, slepijo vozače. Te luči bodo namestili v parkih, na njihovo mesto pa bodo postavili nove, ki bodo svetile z vrha; strošek 940.000 lir. Se en milijon lir pa bodo potrošili za razsvetljavo spodnjega dela Drevoreda XX. septembra do pevmskega mosta. Skupno bodo namestili 48 fluorescentnih svetilk, v Ul. Santa Chiara jih bodo dali še šest, v Mocchetti pa 15.

—«»—

Ker je nedeljska predstava odpadla, bo SNG gostovalo v Doberdobu v ponedeljek 22. t.m. ob 20.30. uri s pravljično igro v štirih dejanjih

Pepelka

Izlet SPD na Kras in v Škocjanske jame

Slovensko planinsko društvo obvešča svoje člane in prijatelje, da organizira dva izleta:

1. V nedeljo 21. junija enodnevni izlet na Kras: Stjak, Gradišca, Sv. Ana, Raša, Avber, Tomaj in Dutovlje

Odhod z vlakom iz Nove Gorice ob 5.32, zbirališče na postaji Nova Gorica ob 5.15. Povratek iz Dutovelj z zadnjim vlakom. Kosilo iz nahrbtnika.

2. V nedeljo 5. julija enodnevni izlet z avtobusom v Matavun in razsvetljene Skocjanske jame, kjer bo tradicionalni praznik z obširnim programom.

Odhod iz Podgore ob 6.30.
Odhod s Travnika ob 6.45.
Cena vožnje za člane 450 lir, za nečlane 500 lir

Vpisovanje v kavarni Bratuš vključno do 27. junija. Pohitite, število sedežev je omejeno.

Naročilo kosila 100 lir.

V zadnjih štirinajstih dneh

Za 34 milijonov so dodelili občinskih javnih del na dražbah

Za barvanje slovenske šole v Ul. Croce bodo porabili 212 tisoč lir

V zadnjih 15 dnevih je občinska uprava dodelila zasebnikom razna dela v skupni vrednosti 33,970.000 lir. Za barvanje slovenske šole v Ul. Croce je dodelila 212.034 lir. Dela je prevzelo goriško podjetje Luigi Vidali. Za razna druga šolska poslopja je uprava dala na razpolago 675.000 lir.

Za ureditev arhiva na goriški sodniji je Bressan prejel 1,560.936 lir. Nadalje je občinska uprava dodelila istemu podjetju 691.061 lir za zidarska dela na šolskem poslopju v Ul. Cappuccini ter 1.253.150 Togutu za električno napeljavo v isti šoli. Za 1,884.607 lir bo podjetje Zurini iz Vidma tlakovalo vhod v umobolnico v Ul. Vittorio Veneto in v civilni bolnišnici. Družba Saca iz Gorice bo za 6,133.000 lir uredila kanalizacijo v Ul. Lungo Isonzo. Občinska uprava je dodelila tudi 9,070.000 lir podjetju Mattiroli za asfaltiranje Ul. Pola, Zara in Capodistria; na dražbi javnih del so podjetju SACA iz Gorice dodelili še asfaltiranje Ul. Manzano in Duca d'Aosta za 3,148.530 lir, ter 2,860.000 lir za asfaltiranje prvega dela Ul. Manzano in Duca d'Aosta. Za zamenjavo peči centralne kurjave v šoli S. Slataper je Magini iz Vidma prejel 1,175.000 lir. Za zidarska dela v srednji šoli v Ul. Nizza je občinska uprava dodelila 1,448.013 lir, 253.778 lir za barvanje, 327.599 lir za mizarska dela ter 359.780 lir za hidravlična dela.

—«»—

Sindikalna zborovanja v Tržiču zaradi CRDA

Včeraj je bilo v Tržiču več zborovanj, ki so jih organizirale sindikalne organizacije CISL, UIL in CGIL.

UIL in CGIL sta imeli enotno zborovanje, na katerem sta govorila tajnik UIL Marchesan in tajnik CGIL Bergomas. Govornika sta prikazala kritične razmere, ki vladajo v vseh treh oddelkih CRDA. Poudarila sta, da se morajo preskrbeti potrebna delovna mesta za vse delavce, predvsem pa za suspendirane. V znak solidarnosti so bile zaprte trgovine od 16. do 17. ure.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 27,4 stopinje ob 13. uri, najnižja 14,8 stopinje ob 4. uri. Vlage 75 odstotkov.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.15: «Frenesia del delitto», O. Welles.
VERDI. 17.00: «Rumeni čekan», B. Mac Guire, F. Parcher.
VITTORIA. 17.30: «Ciao, ciao bambina!», E. Martinelli, A. Cifariello.
CENTRALE. 17.00: «Odločitev ob zatonu», v barvah, R. Scott, J. Carroll.
MODERNO. 17.00: «Izziv v O. K. Koralu», B. Lancastre.

Sami prizivi pred okrožnim sodiščem

Motociklist ni bil kriv nesreče ki se je pripetila v Ločniku

Ponesrečenka je stekla čez cesto k zaročencu, ne da bi pogledala, če je pot prosta

Okrožno sodišče je imelo včeraj polne roke dela s prizivi. Med njimi je bil tudi priziv, ki ga je vložil odvetnik Cesare Devetag proti razsodbi goriškega sodnika od 21. novembra 1957. leta, s katero je bil 27-letni Livio Zearo iz Ul. Visini 10 (Ločnik) obsojen na 20.000 lir kazni, povračilo škode žrtvi Alessandri Fcsano, plačilo procesnih stroškov in stroškov civilne stranke (20.000 lir), ker naj bi vozil po levi strani ceste in povozil omenjeno žensko.

Odv. Devetag je svoj priziv utemeljeval s tem, da je motociklist Zearo vozil po desni strani in da je bila Fosano sama kriva, če je prišla pod vozilo.

Ob prisotnosti nekaterih prič so znova proučili dogodek. Zearo se je 30. aprila 1956. leta z motociklom BMW vračal iz Gorice proti Krminu. Bila je skoraj 10. ura zvečer in cesta dovolj razsvetljena. Vozil je zmerno. Ko je prevozil glavni ločniški trg in zapeljal v Ul. Udine, je opazil na pločniku neko žensko v družbi dveh deklic. Nenadoma je starejša ženska, ki se je pozneje izkazalo, da je 23-letna učiteljica A. Fosano iz Verdijevega korza št. 1 stekla čez cesto. Skoraj na sredi ceste je prišlo do neizogibnega trčenja, kajti motociklist je bil pripravljen na vse drugo prej kot na to, da mu bo ženska tako rekoč skočila pred vozilo. Pri trčenju si je učiteljica na treh krajih zlomila levo nogo, motocikel pa se je drsal po asfaltu še kakih 15 metrov. Ponesrečenko so odpeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da bo ozdravela v 40 dneh, če ne bodo nastale komplikacije. V resnici se je Fasano zdravila veliko več, skoraj tri mesece.

Žrtev nesreče je včeraj povedala še nekaj zanimivega, kar je sodnikom pomagalo pri pravdoreku. Ko se je usodnega večera razgovarjala s svojima učenkama na pločniku (z njima se je vrnila iz bližnjega šolskega poslopja, kjer je imela večerni tečaj), je opazila, da jo na drugi strani ceste pričakuje zaročenec. Stekla je k njemu, ne da bi se prej temeljito prepričala, če je cesta prosta.

Obramba je to dejstvo izkoristila, pristavila pa je še naslednje ugotovitve: motociklist je vozil dva do tri metre od pločnika in je zapeljal proti sredini, da bi preprečil trčenje.

Sodnik dr. Suich je v veliki meri upošteval odvetnikove dokaze in oprostil Zeara zaradi pomanjkanja dokazov.

—«»—

Avtobus v Novo Gorico k operi Don Pasquale

ZSPD iz Gorice organizira ogled Donizettijeve komične opere v treh dejanjih «Don Pasquale» v soboto 4. julija ob 19. uri v dvorani OLO v Novi Gorici. V njej bosta poleg drugih članov ljubljanske Opere nastopila tenorist Janez Lipovšek in basist Ladko Korošec. Vožnja 200 lir, vstopnina 150 dinarjev. Vpisovanje najkasneje do 27. junija, ker mora organizacija pravočasno rezervirati avtobus in sedeže. Odhod izpred Bratuševe kavarne ob 17.30. Vpisovanje na sedežu ZSPD in v kavarni Bratuš.

—«»—

Nova ura na poslopju županstva

V skladu s sklepom občinskega sveta je županstvo sklenilo pogodbo za namestitev ure na pročelju županstva. Uro bodo postavili v lino nad glavnim vhodom.

Na Trgu Municipio pa so odstranili del strehe poslopja št. 15, ker je predstavljal nevarnost za ljudi. Hiša je namreč precej razpadla, pa jo bodo podrli, ker bo na tistem mestu bilo križišče z Ul. Roma, ko bodo ulico dogradili do županstva.

—«»—

Člani izpitnih komisij na srednjih šolah v Trstu

Izpitne komisije za mature na gimnaziji, učiteljišču in trgovski akademiji v Trstu bodo sestavljali sledeči profesorji:

Klasična in realna gimnazija: predsednik Arturo Cronia iz Padove; člani: ravnatelj Mihael Rožič iz Gorice (latinščina in grščina), Laura Abrami iz Trsta (italijanščina), Ciril Cutini iz Monze (slovenščina), Andrej Makuc iz Gorice (filozofija in zgodovina), Franc Močnik iz Gorice (matematika), Ivana Milič — Antonini iz Trsta (prirodopis).

Učiteljišče: predsednik Colognatti iz Trsta, člani: Kazimir Faganelli iz Spoleta (italijanščina), Anton Kacin iz Trsta (slovenščina), Valeria Grohar — Rovato iz Bassano del Grappa (latinščina in zgodovina), Boris Mašera iz Gorice (pedagogika), Tominec iz Trsta (matematika in fizika), Iva Hrovatin iz Gorice (prirodopis).

Trgovska akademija: predsednik Attilio Budrovich iz Civitavecchie, ravnatelj Josip Nemec iz Gorice (slovenščina), Neda Fortis iz Gorice (italijanščina), Mara Blažina iz Trsta (nemščina), Vladimir Turina iz Trsta (knjigovodstvo).

—«»—

Odvzete šoferske knjižice

V tem tednu so odvzeli sledeče knjižice naslednjim šoferjem: Armando Vuvinovich iz Gorice, šoferska knjižica druge in tretje stopnje, Girolamo Simonetti iz Gorice, (2. stopnje), Giorgi Dumini iz Gorice (2. stopnje), Bruno Culot iz Gradiške (2. stopnje).

—«»—

Pobiranje davkov v Sovodnjah

Sovodenjsko županstvo sporoča, da bodo v torek 23. junija od 8. do 12. ure pobirali davke za mesec junij.

—«»—

Nesreča ne počiva

63-letni Flaminio Zanotti iz Ul. Baiamonti se je včeraj popoldne ranil v zapestje leve roke pri razdiranju okvira. Z avtom Zelenega križa so ga prepeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu roko obvezali in ga poslali domov.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Kürner, Korzo Italia št. 4, tel. 25-76.

Turnir «Perrotts» v Bologni

Triestina-Lazio 1:0

Edini gol je v drugem polčasu dosegel Bresolin - Triestina v polfinalu

Strelec: Bresolin (T.) v 28' drugega polčasa.

Triestina: Miniussi; Dudine, Varglien II.; Puia, Merkuza, Tortola; Auber, Bresolin, Del Negro, Fortunato, Attili.

Lazio: Giglietti; Venturini, Felissiani; Dodi, Riccione, Vignoli; Ruggero, Joan, Guerniero, Morone, Mazzetti.

Sodnik: Rossati iz Ferrare. V 23' je bil izključen Guarnieri zaradi prekrška nad Duninejem.

BOLOGNA, 19. — Z zmago v četrtfinalu nad Laziom se je Triestina uvrstila v polfinale mladinskega nogometnega turnirja «Perrotts». Zmago je dosegla z golom prizadevnega Bresolina v 28' drugega polčasa.

Tekma sama je bila zelo slaba, kvarili pa so jo tudi mnogi nešportni izpadi na obeh straneh. V prvem polčasu je bila igra brezbarvna in omembe vreden je samo silovit strel Bresolina, katerega pa je vratar Lazia v krasni paradi odbil v kot.

V drugem polčasu se je nivo igre nekoliko dvignil in lahno terensko premoč je Triestina končno realizirala z golom Bresolina. Malo pred koncem bi Lazio lahko izenačil. Todijev strel je Miniussi tako nerodno odbil, da se je žoga nekaj časa kotalila tik ob gol črti dokler ni Varglien s prisebno intervencijo odstranil nevarnost.

—«»—

ATLETIKA V EGIPTU

Nov jugoslov. rekord v skoku s palico

ALEKSANDRIJA, 19. — Na mednarodnem atletskem mitingu v Aleksandriji v Egiptu je slovenski atlet Roma Leškov zmagal v skoku s palico in z rezultatom 4,42 postavil nov jugoslovanski rekord, ki je za 1 cm boljši od dosedanjega. V skoku v daljino je bil Jugoslovan Miler drugi s 6,94 za Grkom Spriopulosom (6,98 m). V teku na 100 m je zmagal Nuschke (Vzh. Nem.) z 10"8, 2. Lati Uar (Eg.) 11", 3. Miler 11"1.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

33. kolesarska dirka po Toscani

Baldini je veliki favorit toda mladi lahko presenetijo

139 prijavljenih v sklopu moštev ali pa individualno

FLORENCA, 19. — 33. kolesarske dirke po Toskani, ki bo v nedeljo pod pokroviteljstvom lista «La Nazione», se bodo udeležila skoraj vsa pomembnejša kolesarska moštva Italije: Legnano, Bianchi, Carpano, Atala, San Pellegrino, Tricofilina-Coppi, Molteni, Ghigi, Ignis, Emi in Torpado in še nekatera manj pomembna. Skupno bo za ta moštva nastopilo 106 kolesarjev, poleg njih pa so se prijavili tudi drugi, ki bodo vozili osamljeno, tako da bo startalo vsega 139 kolesarjev, ki bodo jutri opravili registracijo.

Med kolesarji brez moštva je pripravljen tudi 49-letni Aldo Bini, ki se je znova pojavil na dirkah 10. maja letos, ko je nastopil na dirki za Veliko nagrado trgovine in industrije, na kateri je vse do 98. km vzdržal v tempu 40 km na uro.

Kot znano je na dirki po Toskani lani zmagalo moštvo San Pellegrino, ki ga vodi Bartali, s svojim kolesarjem Sabbadinom. Letos je na čelu moštva, ki ga sestavljajo sami mladi kolesarji, 21-letni Ernesto Bono, ki je bil minulo nedeljo tretji na dirki za trofejo «Tendicollo» in ki je bil na letošnji dirki po Italiji 9. pred Nencinijem. V moštvu so še Giuseppe Pardini, ki je zelo dober gorski vozač, sprinter Ciori, Cattaneo, Pelliciari, Velucchi, Vignoli, Tomasin in Vanzella.

Hiša «Torpado» je prijavila 8 kolesarjev, med katerimi so Zamboni, ki se je odlikoval na dirki po Italiji, La Cioppa, Bernardelle, Dal Col, Galeaz, Tinarelli, Tosato, Zorzoli ter Tinazzi in Guarnieri. Moštvu «Emi», ki ga trenira Learco Guerra, načeluje Pellegrini, v njem pa so še Fornara, Guazzini (italijanski prvak neodvisnih), Taddeucci, Chiti, Guarguaglini itd. Za «Bianchi» bodo vozili Barale, Catalano, Ciampi, Conti, Fabbri, Fini, Marsili in Ronchini; za «Carpano» Nencini, Defilippis, Maule, Conterno, Ferlenghi, Coletto in drugi; za «Atalo» Favero, Monti, Fantini, Sabbadin, Padovan, Cestari, Pettinati in drugi; za «Molteni» Carlesi, Albani, Riccò, Bottecchia, Nascimbene in drugi; za «Ghigi» Benedetti, Mazzacurati, Dall'Agata, Mora, Ciancola itd.

Mostvu «Ignis» bo načeloval Baldini ,njegovi sovozači pa bodo: Baffi, Fallarin, Falaschi, Bartolozzi, Bruni, Accordi, Assirelli, Dante, Pettino, Massocco, Bonariva, Milesi, Tognacni, Domenicali.

Fausto Coppi bo vodil moštvo v katerem bodo Boni, Gismondi, Cassano, Ranucci, Kazianka, Lunardi, Coletto in Salza; za moštvo «Legnano», ki se je prijavilo prvo, pa bodo vozili Azzini, Battistini, Casati, Grion, Massignan, Natucci, Pambianco, Tamagni, Tezza in Zocca.

Med neodvisnimi bodo poleg starega Binija še Michelon, Baroni, Ciolli in Almaviva.

Pred prihodom na cilj v Florenci bo na motodirkališču Cascine nastop dirkališčnih profesionalcev Sacchija, Maspesa, Morettinija, Ogne, Pinarella, Orianija, Lombardija, Pesentija in drugih.

Totocalcio št. 43

Biellese-Pro Vercelli	1
Carbosarda-Forli	X 2
Casale-Ozo Mantova	X 2
Cremonese-Sarom Rav.	1 2
Legnano-Pordenone	1
Lucchese-Spezia	1
PiacenzaSanremese	2 X
Pisa-Siena	2 X 1
Treviso-Livorno	1
Varese-Pro Patria	X 1 2
R.N. Napoli-Sp. Nervi	1
A.S.Roma-R.N.Camogli	2
N.Mameli-U.S. Trieste	1
CUS Bol.-Amsic. Cagl.	1 2
Con.N.Roma-H.C.Gen.	1

—«»—

TENIS V LONDONU

Krishnan premagal Peruanca Olmeda

LONDON, 19. — Alex Olmedo, nosilec serije št. 1 za mednarodni teniški turnir v Wimbledonu, je izgubil v polfinalu teniškega turnirja Queens cluba proti Indijcu Krishnanu z 8:6, 6:1, Krishnan se bo v finalu srečal z Avstralcem Nealejem Fraserjem, ki je premagal rojaka Gormana s 6:4, 6:3.

V tekmovanju posameznic je v polfinalu Belgijka Christine Mercellis premagala Italijanko Pericoli s 6:1, 3:0. Pri tem stanju je Italijanka odstopila zaradi mišične poškodbe v desni nogi.

V igrah mešanih dvojic je Pietrangeli skupno z Brazilijanko Bueno premagal dvojico Mark-Arth s 6:3, 6:1.

MED DVEMA OGNJEMA

Cankarjaši so včeraj premagali Barkovljane

V okviru tekmovanja «Med dvema ognjema», ki ga je organizirala Slovenska prosvetna zveza, sta se včeraj na stadionu «Prvi maj» pomerili ekipi cankarjašev in Barkovljanov, ki v nedeljo nista mogli nastopiti zaradi slabega vremena.

Zmagali so cankarjaši, sicer pa sta si bili obe vrsti skoraj enakovredni. Najboljša med posamezniki je bila edina predstavnica ženskega spola Barkovljanka Nadja Benčič, vsi ostali pa so pokazali mnogo prizadevnosti.

Ekipi so sestavljali naslednji igralci:

P. d. Cankar: Stojan Colja, Boris Mikulus, Ivan Ferfolja, Marij Šibilja, Emil Ferfolja.

P. d. Barkovlje: Radojko Starc, Stefan Gregori, Viktor Žagar, Nadja Benčič, Jurij Sosič, Žarko Uršič.

S to zmago so se cankarjaši uvrstili v finale, ki bo jutri na stadionu «Prvi maj».

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

priredi v nedeljo 21. t.m. ob 11. uri na stadionu «Prvi maj»

ZAKLJUČNO TEKMOVANJE V MED DVEMA OGNJEMA

Nastopali bodo otroci
P. d. Sirk
P. d. Slovenec
P. d. Cankar

Vabljeni!

Mednarodne motociklistične dirke pri Opatiji

Italijansko moštvo je favorit za osvojitev «Nagrade Jadrana»

Na včerajšnjih poskusnih vožnjah skoraj vsi čez 100 km na uro

OPATIJA, 19. — Na krožni progi v Preluki že ropotajo motorji vseh kategorij. Velik del od 170 prijavljenih dirkačev je namreč že zbranih v Opatiji in seveda niso hoteli izgubljati časa. Takoj po svojem prihodu so se podali na progo iz dveh razlogov: da se spoznajo s cestiščem in z neštevilnimi zavoji in da poslednjič preizkusijo svoje železne konjičke pred odločilnimi borbami v soboto in v nedeljo.

Jubilejna avtomotodirka za «Nagrado Jadrana» bo res edinstven dogodek ne samo za kvarnersko obalo, ki je že polna inozemskih gostov, temveč za vso športno Jugoslavijo. Na startu bo zbran cvet evropskega motociklizma in čeprav bodo manjkali nekateri najvidnejši profesionalci, bo konkurenca vendar močnejša kot kdaj koli do sedaj in tudi močnejša kot na marsikateri slični veliki prireditvi v znanih evropskih dirkalnih središčih.

Po kvaliteti bodo najmočneje zastopani Italijani, ki so prepričani, da bodo ponesli s seboj «Nagrado Jadrana». V njihovem moštvu so imena kot Milani, Mandolini, Zucchi, Rocchi, Marchesani, Baviera, Loro ter avtomobilista Pozzato (Maserati sport 2000) in Scopigno (Alfa 1300).

Najnevarnejši nasprotniki Italijanov bodo Avstrijci, ki imajo v svojem moštvu Sauerborna, Brabdstettera, Bohma, Daxbecka, Autenkrugerja, Hochwallnerja, Juschicha, Sagija, Hlinko in avtomobilista Ottona Maheja.

Poleg teh so že v Opatiji Nemca Schmitz in Wunsche, Svicarja Sauter in Vogel ter Francozi Roliardo, Lambert Claude in Josef Duhem. Toda seznam inozemcev s tem še ni izčrpan, ker jih nekaj še pričakujejo.

Po številu bodo seveda najmočneje zastopani Jugoslovani, za katere bo ta dirka pomembna mednarodna preizkušnja. Mnogi med njimi uživajo že mednarodni ugled, za nekatere bo to prvi večji nastop, za druge pa morda celo debut. Naj navedemo samo nekaj bolj znanih imen: Leo Pintar, Oblak, Cuden, Rodica, Ilič, Cavič, Schneider. Božič, Delorenzo itd.

REKORDI PRELUSKE PROGE

			km/h
125 ccm	Spinler (Švica) — Ducati		106,900
250 ccm	Stastny (ČSR) — Jawa		117,280
350 ccm	Stastny (ČSR) — Jawa		122,610
500 ccm	Klinger (Nem.) — BMW		126,990
prikolice	Camathias-Cecco (Šv.) - BMW		117,280
sp. avtom.	Vogel (Avstrija) — Porsche		128,050
avt. GT	Liebl (Nem.) — Alfa Romeo		109,830

DOSLEJ NAJHITREJSI KROGI

			km/h
125 ccm	Pegani (Italija) — MV Agusta		112,450
250 ccm	Malina (ČSR) — Jawa		120,250
350 ccm	Stastny (ČSR) — Jawa		124,840
500 ccm	Carson (Irska) — Norton		129,950
prikolice	Camathias-Cecco (Šv.) - BMW		120,650
sp. avtom.	Vogel (Avstrija) — Porsche		131,250
avt. GT	Liebl (Nem.) — Alfa Romeo		114,050

Na včerajšnjih poskusnih vožnjah so skoraj vsi dirkači presegli hitrost 100 km na uro. Leo Pintar iz Kranja je v kategoriji 250 cmc z motorjem SGS dosegel povprečno hitrost 107.450 km v enem krogu. Se hitrejši je bil Italijan Andrea Zucchi v kategoriji 125 cmc s 111.750 km. Avstrijec Autenkruger je na NSU 250 cmc dosegel hitrost 104.850 km.

V kategoriji 500 cmc je bil najhitrejši bivši svetovni prvak Italijan Vasco Loro s 112.500 km, v motorjih s prikolico pa Francoz Josef Duhem s 104.150 km.

Absolutno najboljši rezultat pa je včeraj dosegel avstrijski avtomobilist Ernst Vogel s Porschem s 128.400 km Vogel je tudi rekorder proge v Preluki, katero je lani prevozil s hitrostjo 131.250 km na krog.

Med včerajšnjimi poskusnimi vožnjami je prišlo tudi do smrtnega incidenta črnogorskega dirkača Dragana Cejoviča, ki se je z motorjem SGS 250 ccm na nekem ovinku zaletel v obcestno skalo in si prebil lobanjo. Hudim poškodbam je podlegel v bolnišnici na Reki.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
T'ska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 20. t. m. ob 20. uri cinemascope Universal film:

Trapez življenja

Igrajo: DOROTHY MALONE, ROCK HUDSON

Kino na Opčinah

predvaja danes 20. t. m. z začetkom ob 18. uri in na prostem ob 20. uri cinemascope film:

«Mož tisočerih obrazov»

Igrajo: JAMES CAGNEY in DOROTY MALONE

MIŠKO KRANJEC:

Povest o dobrih ljudeh

47.

Bezeg je ozelenel. Kajpa, to še ni bila tista široka pomlad, ko požene tudi drugo drevje, ko ponoči ni več mraza, ko vejejo podnevi ves čas mehki južni vetrovi. Cvetele so rože, ali to so bile one, ki se ne boje mraza niti snega, če še pade vmes. Bil je čas, ko je za hišo prvič zapel slavec.

Bil je čas, ko se je Marta morala odločiti za pot v svet. Ne samo, da se življenje ni izboljšalo, da ni kazalo nikakih mogočnosti za spravo, še poslabšalo se je.

Vse to sta morala Koštrčeva z žalostjo dognati in se vprašati, kam in kako pojde dalje. Saj ni bilo več nobenih upov na spravo. Jožefov poizkus pri Ivanu in Anin pri Marti se je ponesrečil. Zaradi tega sta se odmaknila, kakor bi v nejevolji prepustila življenje usodi, ki naj odloči, kako bo v bodočnosti. To, kar bo prinesla usoda, pa ne bo nič prijetnega.

Da pojde Marta po svetu, so v hiši vedeli ali vsaj slutili, niso pa vedeli, kdaj se bo zgodilo. Vendar je morala Marta pohiteti, če je hotela prehiteti Ivana, ki je že nekajkrat omenil, da bo kmalu čas, ko bodo morali z doma. To je bilo res, zemlja se je začela gibati, trave so poganjale in velika znamenja prave pomladi so bila že tu.

Samo s Katico je morala Marta urediti. Brez njene volje je ni mogla odvesti. Morda bi jo odvedla zvijačno? Mislila je tudi na to, pa se je konec koncev odločila, da jo bo pregovorila. Saj se bo Katica morala odločiti za njo; njena mati je. Ivan ji je samo očim in čeprav se je dekle vedno razumela z njim, bo v tej izbiri med njima rajši šla z njo.

Morda je bila Katica edino bitje v hiši, ki je bolj natančno vse slutila, kakor pa mogla vedeti, zakaj takrat, ko se je Marta še odločala, kako bi ukrenila s Katico, je ta že stala pred njo, da bi jo vprašala o vsem.

Katica je obstala v sobi. Marta se je ozrla po njej. Ko je Katica dognala, kje mati sedi, je stopila proti njej in sedla njej nasproti. Skoraj ni bilo opaziti, da dekle ne vidi, tako natančno je vse opravila.

«Kaj je, Katica?» je vprašala Marta, da bi pregnala mučni molk, ki je nastal med njima. «Ne bi rajši šla ven na sonce?»

«Do zdaj sem bila.»

Marta je bila v zadregi, kakor bi slutila, zakaj je Katica prišla, ali pa kakor bi se odločala, ali naj začne z njo pogovor o odhodu v svet. Katica ni poznala ovinkov, kakor drugi ljudje, ki prej vse premislijo, preden se odločijo. Vprašala je mater naravnost in odločno:

«Ali res misliš oditi?»

Marta je vzdignila glavo in se začudeno zagledala v Katico.

«Kaj misliš s tem?»

«Vprašala sem te, ali res misliš oditi od nas.» Zdaj šele je Marta razumela vprašanje, ali se mu vsaj ni mogla izogniti. Nekaj jo je pretreslo. Bilo je tako naravnost vprašano, da ni mogla oklevati. Prišel je čas, ko se bo morala pomeniti o tem. Čutila je, da se bo ta trenutek marsikaj odločilo. Vendar je še vprašala:

«Kam naj bi odšla?»

«Po svetu.»

«Ali te je Ivan poslal?»

«Ne, nihče me ni poslal. Oče sploh ne ve, da misliš oditi... Zase sem prišla vprašat, ne zanj.»

«A kako si si mogla izmisliti kaj takega?» je vprašala Marta. Sumila je, da jo je vendarle poslal Ivan.

«Tako. Rada bi vedela, kaj nameravaš z menoj.»

Marta je sklonila glavo. Vprašanje je bilo zastavljeno Vztrepetala je. Bilo je tako težko, tako mučno odgovoriti nanj.

Zagledala se je v Katico.

Sedela je pred njo, drobna in majhna; vsaj za ta leta premajhna, z na pol še otroškim obrazom in z veliko odkritosrčnostjo, na pol že ženska, ki bi v drugačnih okoliščinah bila lepa in bi se življenje zanjo že razodevalo v vsej goloti, lepo in bridko. Samo oči so delale ta obraz tako mrtev, a hkrati nekam presunljiv, da je bilo težko dolgo zreti vanj; vse to zaradi tiste čudne negibnosti; zakaj zdelo se je, da so se oči zapičile vate in se nočejo premakniti, kakor bi hotele natančno razbrati, ali bodo dobile v odgovor resnico ali laž.

Oblečena je bila skoraj vso zimo v eno in isto barhantno obleko z obledelimi rožami, sešito tako, kakršne nosijo otroci, zaradi česar je bila tudi njena postava še nekam otroška, čeprav je bilo že opaziti mlade prsi.

In ko jo je Marta tako gledala, se ji je v mislih utrnil spomin na mnoge stvari, ki so bile v zvezi z njo in z nedavno minulimi leti.

Katica je bila njen edini živeči otrok; bila je iz prvega zakona. Tisti zakon je bil kratek in je predstavljal za Marto čudovito srečo, ki je kasneje ni bilo nikdar več in o kateri je morda prav zdaj sanjala. Zakaj drugi zakon je bil pravo nasprotje prvemu. Morda zato, ker je prvi trajal samo pol leta, medtem ko je drugi prinesel poleg lepote in radosti mnogo več trpljenja, dela in pomanjkanja. Ivana je Marta poznala, še preden se je prvič poročila. Ko pa se je naposled le srečala v zakonu z njim, je bilo že mimo, kar je lepega, in prišlo je samo še tisto, kar je težkega. Težko bi bilo reči o Ivanu Korenu, da je bil hudoben, nasprotno, je bil v očeh vseh, ki so se srečali z njim, dober človek, ki se je boril z življenjem; ker se je boril pošteno, ni mogel priti daleč. Počasna in težka je bila pot in zanj je minilo vse, kar je bilo ob strani zakona. Samo en načrt je živel v njegovih mislih, kateremu se je hotel počasi približati: postaviti si hišo. Marta se je poročila domov; toda tam nista ostala več ko dve leti, dokler ju niso izrinili — in tudi to je bila po njenem njegova krivda — ker se ni hotel gnati za pravice, ki so jima pripadale. Ivan je mogel biti najsrečnejši človek, če se je umaknil iz sveta; zato ni bilo nič čudnega, če se je dogovarjal s Koštrco, da bi mu prodal kos zemlje, na katerem bi si postavil hišo. Ker sta imela dobiti nekaj zemlje, bi počasi postalo življenje znosno. Medtem se je Ivan odločil za svet. Marta je sprva sovražila svet, ko pa ga je videla, ga je vzljubila in od tedaj je bil svet za njo samo še nekaj, kar je bilo vabljivo, kar je bilo odeto v čar svojevrstne lepote; samo misel na svet je lahko vznemirila srce. Svet ji je šepetal na ušesa lepe besede, besede o ljubezni, o svojevrstni sreči; svet ji je šepetal, kako je lepa, in svet ji je vselej znova šepetal na uho, da je vredna boljše usode, da jo je škoda, če bo umirala v samoti.

Zdaj je hotela in morala v ta svet, ker ga je vzljubila in ker je sovražila vse, kar je bilo tu. Kaj pa je imela pri Ivanu? V prvih letih mu je rodila dva otroka, ki sta takoj umrla. Potem ni bilo več otrok. Ivan je vzljubil Katico in jo trgal od nje.

Zdaj se je vse nagomililo in iz tega je bil en sam izhod: Marta mora od tod. Prvi čas bo bolelo, kasneje pa bo vse pozabljeno in ona in Ivan si bosta nekoč priznala, da je bilo to najbolje, da je moralo biti tako.

Katica je še vedno sedela negibno in čakala odgovora. Katica bi lahko sedela dolgo uro in čakala; nikamor se ji ni mudilo, samo odgovor je hotela slišati. Ko se je Marta ozrla spet po njej, je vedela, da ji bo morala odgovoriti, a že isti trenutek jo je prevzelo, da mora odgovoriti tudi zategadelj, da se bo že enkrat vse razčistilo, da bo enkrat vsemu kraj.

Tedaj je prijela Katico za roko. «Ali ne boš nikomur izdala, kar ti bom zdaj povedala? Boš znala molčati?»

«Komu pa naj izdam kaj?»

«Predvsem Ivanu, ali pa morda mamici in Jožefu. Skratka, nikomur na svetu ničesar ne črhneš o tem, ali da bi se s kom posvetovala. Mi moreš to obljubiti?»

Zdelo se je, da se Katica težko odloča za tako obljubo, naposled pa je vendarle rekla:

«Nikomur ne bom ničesar povedala.»

Marta ni dvomila, da bo Katica molčala, če je obljubila.

«Po svetu pojdem, Katica,» je rekla Marta. Njen glas je bil sicer jasen, a je trepetal, ker je bilo treba pojasniti mnogo stvari, ki so bile doslej samo njene, in ker je morala pregovoriti Katico in jo prikleniti nase. «Sklenila sem, da odidem od tod... in ti pojdeš z menoj. Ti moraš iti z menoj, ne pustim te tu Ivanu.»

(Nadaljevanje sledi)